

5,00 zł

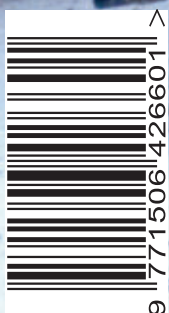
MIESIĘCZNIK SAMORZĄDU GMINNEGO

ROK XXXIV nr 2/304 luty 2023

ISSN 1506-4263

gazeta rasnobrodzka

**NOWY SAMOCHÓD
DLA OSP MAJDAN WIELKI**

Więści z Gminy

Podpisano umowę na budowę sali gimnastycznej w Kaczórkach

3 lutego 2023 r. Burmistrz Krasnobrodu Kazimierz Misztal przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Elżbiety Nowak zawarł umowę na realizację zadania pn. „Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kaczórkach”. Wykonawcą prac jest firma WAREG-BUD Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Zakres robót obejmuje: budowę sali gimnastycznej przy istniejącej Szkole Podstawowej w Kaczórkach, gm. Krasnobród na działkach 422/2 i 423/6, wraz z łącznikiem i zapleczem techniczno-sanitarnym oraz dwoma salami lekcyjnymi. Dodatkowo wybudowany budynek zostanie wyposażony w sprzęt sportowy w tym wyposażenie sportowe nieruchome i wyposażenie zaplecza techniczno-sanitarnego.

Wykonawca zobowiązany jest wy-

konać całość przedmiotu zamówienia do dnia 3 lutego 2025 r. Wartość zawartej umowy to 4 045 000,00 zł brutto.

Zadanie inwestycyjne „Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kaczórkach” dofinansowane jest ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 3 620 275,00 zł.

Trwa remont budynku siedziby MGOPS

Trwają prace związane z realizacją zadania pn. „Remont budynku na potrzeby utworzenia Centrum Aktywności Społecznej i siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w budynku po dawnym ośrodku zdrowia”. Wykonawcą prac jest firma INVEST ENERGY Paweł Kmieć z siedzibą w Biłgoraju.

Zakres robót w ramach niniejszej umowy obejmuje:

- 1) remont budynku wraz z dobudową,
- 2) budowę instalacji: wodociągowej i ciepłej wody, c.o., kanalizacji sanitarnej, gazowej z kotłem c.o., elektrycznej,

- 3) zagospodarowanie terenu wokół budynku m.in. poprzez wykonanie ogrodzenia (bramy przesuwne - 2 szt., furtki - 2 szt.), utwardzeń,
- 4) remont magazynu.

Wykonawca zobowiązany jest wykonać całość przedmiotu zamówienia do dnia 5 stycznia 2024 r. Wartość zawartej umowy to 1 704 259,91 zł brutto.

Zadanie inwestycyjne pn. „Remont budynku na potrzeby utworzenia Centrum Aktywności Społecznej i siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej w budynku po dawnym ośrodku zdrowia” dofinansowane jest ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 1 348 000,00 zł.

Wyłoniono wykonawcę termomodernizacji

W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego Gmina Krasnobród wyłoniła wykonawcę zamówienia publicznego pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Krasnobród”.

Przedmiot zamówienia obejmuje swym zakresem opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie robót budowlanych (system zaprojektuj - wybuduj) związanych z termomodernizacją następujących obiektów:

1. Urząd Miejski w Krasnobrodzie,
2. Krasnobrodzki Dom Kultury, z/s ul. 3 Maja 26 w Krasnobrodzie,
3. Warsztat Terapii Zajęciowej w Dominikanówce.

Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma TGL Sp. z o. o. z Lublina, która zaoferowała cenę 2 046 720,00 zł.

Termin realizacji robót – 10 miesięcy od dnia podpisania umowy.

Zamówienie jest dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

Uzbrojenie terenów uzdrowiskowych strefy A i B w Krasnobrodzie

24 lutego Burmistrz Krasnobrodu Kazimierz Misztal przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Elżbiety Nowak zawarł umowę na realizację zadania pn. „Uzbrojenie terenów uzdrowiskowych strefy A i B w Krasnobrodzie”. Wykonawcą prac jest firma ZAKŁAD BUDOWLANO-TRANSPORTOWY „DROGMOST” Spółka z o.o. , Mokre 24D, 22-400 Zamość.

„Uzbrojenie terenów uzdrowiskowych strefy A i B w Krasnobrodzie” w trybie zaprojektuj i wybuduj. W ramach zadania wykonawca opracuje dokumentację projektową oraz wykona roboty budowlane polegające na budowie i przebudowie ciągu pieszo-

gazeta
Krasnobrodzka

Miesięcznik, Pismo Samorządu Gminnego w Krasnobrodzie	
Wydawca:	Krasnobrodzki Dom Kultury
Redakcja:	Mariola Czapla (red. naczej.), Mariola Kawecka, Marzena Mazurek, Joanna Cios (korekta)
Opracowanie graficzne:	PharmDesign Justyna Chrabąszcz
Druk:	Zakład Poligraficzny Krystyna Górską ul. Ogrodnicza 34, Skokówka, 22-400 Zamość; tel. 84 639 27 97
Adres redakcji:	KDK, ul. 3-go Maja 26, 22-440 Krasnobród tel. 84 660 71 17, e-mail: kontakt@kultura.krasnobrod.pl, https://gazeta.krasnobrod.pl
Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiustacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Nie zwracamy materiałów nie zamówionych.	Nakład 300 egz.

jezdnego, budowie drogi dla pieszych (chodnik), budowę sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej, budowę oświetlenia ulicznego i monitoringu, budowę kładki nad rzeką Wieprz.

Roboty budowlane obejmują w szczególności:

Branża drogowa:

1) Wykonanie drogi gminnej o nawierzchni z kostki brukowej betonowej o długości 432,00 m (ul. Wiśniowa)

– wykonanie obustronnych poboczy,

– wykonanie oznakowania drogowego.

2) Budowa i przebudowa drogi gminnej (ul. Sanatoryjna – boczna):

– rozbiórka odcinka istniejącej drogi o nawierzchni z kostki betonowej brukowej,

– wykonanie ciągu pieszo-jezdnego o nawierzchni z kostki betonowej brukowej o długości 455,00 m i stałej szerokości 5,00 m,

– wykonanie zjazdów o nawierzchni z kostki betonowej brukowej,

– wykonanie miejsc parkingowych o wymiarach 2,50 m x 5,00 m oraz miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych o wymiarach 3,60 m x 5,00 m z kostki betonowej brukowej,

– wykonanie poboczy ulepszonych o stałej szerokości 0,75 m.

– wykonanie drogi dla pieszych (chodnik) o szerokości 2,50 m o nawierzchni

ni z kostki betonowej brukowej,

– wycinka istniejących drzew kolidujących z inwestycją,

– przebudowa istniejącego przepustu pod drogą,

– wykonanie zieleńca, nasadzeń roślinnych (drzew),

– wyposażenie w kosze na śmieci, ławki, elementy małej architektury,

– wykonanie oznakowania drogowego.

Branża sanitarna:

1) kanalizacja sanitarna

– wykonanie przebudowy sieci kanalizacji sanitarnej po istniejącej trasie poprzez wymianę odcinka sieci kanalizacyjnej oraz wpięcie istniejących przyłączy z budynków mieszkalnych do nowych studni,

– wykonanie przebudowy sieci kanalizacji sanitarnej po nowej trasie,

– udrożnienie i wyczyszczenie istniejącego odcinka sieci kanalizacji sanitarnej pod drogą powiatową oraz przez rzekę Wieprz,

2) wodociąg

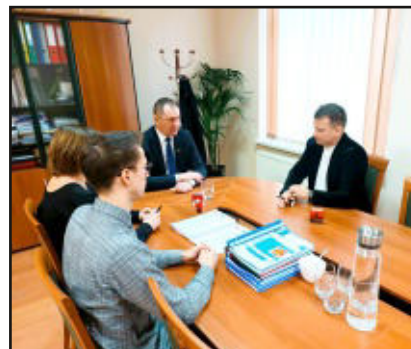
– budowę sieci wodociągowej poprzez włączenie do istniejącej sieci wodociągowej,

– montaż hydrantu nadziemnego.

Branża elektryczna:

– budowa oświetlenia ulicznego energooszczędnego,

– wykonanie monitoringu urządzeń i obszaru.

Branża mostowa:

– budowa kładki betonowej nad rzeką Wieprz o szerokości 5,00 m i długości 20,00 m.

Wykonawca zobowiązany jest wykonać całość przedmiotu zamówienia do dnia 24 czerwca 2024 r. Wartość zawartej umowy to 5 449 999,99 zł brutto.

Zadanie inwestycyjne „Uzbrojenie terenów uzdrowskich strefy A i B w Krasnobrodzie” dofinansowane jest ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – edycja czwarta – Polskie Uzdrowiska w wysokości 5 000 000,00 zł.

*Referat funduszy unijnych i inwestycji
Urzędu Miejskiego*

Krasnobrodzkie Forum Organizacji Pozarządowych

W dniu 16 lutego 2023 roku (tłusty czwartek) w Krasnobrodzkim Domu Kultury odbyło się Krasnobrodzkie Forum Organizacji Pozarządowych - projekt realizowany przez Stowarzyszenie Maestria - Edukacja i Rozwój.

Spotkanie przerosło nasze najśmielsze oczekiwania! DZIĘKUJEMY!

Otrzymaliśmy masę pozytywnej energii od ludzi aktywnych, zaangażowanych, otwartych i chętnych do działania!

Forum zgromadziło przedstawicieli 20 organizacji z ternu Gminy Krasnobród. Kilkuosobowe delegacje organizacji przybyły w imieniu ponad 500 członków. Reprezentowały one:

- **Koła gospodyń wiejskich z:** Krasnobrodu, Grabnika, Wólki Husińskiej, Zielonego, „Leśne Echo” w Hucisku i „Śłodkie Malinki” w Majdanie Wielkim.

- **Stowarzyszenia:** Stowarzyszenie Kul-

turalno-Naukowego „Do Źródeł”, Krasnobrodzkie Stowarzyszenie Turystyczne, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość i Nadzieja” w Dominikanówce, Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miejscowości Majdan Mały i Okolic „Uroczy Zakątek”, Stowarzyszenie Klub 50 Plus, Stowarzysze-

nie „Malowanka” z Malewsczyny, Krasnobrodzkie Stowarzyszenie Korczakowskie, Krasnobrodzkie Towarzystwo Wędkarskie, Stowarzyszenie Mieszkańców „Nasz Podklasztor”, Miejsko-Gminny Klub Sportowy „Igros” w Krasnobrodzie, Stowarzyszenie Artystyczne „Krasnobrodzki Go-

spel”, Stowarzyszenie Maestria - Edukacja i Rozwój.

- **Spółdzielnie socjalne:** Krasnobrodzka Spółdzielnia Socjalna „Źródło” i Roztoczańska Spółdzielnia Socjalna „Warto”.

Spotkanie otworzył Burmistrz Krasnobrodu Kazimierz Misztal, a forum znakomicie poprowadziła Małgorzata Misztal – Wiceprezes Maestrii. Następnie głos zabrali nasi wspaniali prelegenci, którzy podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem, przekazując cenne rady wszystkim zgromadzonym.

Byli to:

Justyna Czernij-Jeziarska – Prezes Stowarzyszenia „Przystań” Mieniany, pedagog, od 30 lat pracuje z ludźmi potrzebującymi wsparcia, od 10 lat związana z ekonomią społeczną ziemi hrubieszowskiej, prezes stowarzyszenia, kierownik CIS, inicjator założenia trzech spółdzielni socjalnych, posiada doświadczenie w budowaniu partnerstwa z samorządem i lokalnymi partnerami.

Robert Witkowski – Wiceprezes Tomaszowskiej Akademii Sztuk Walki, odpowiedzialny za marketing i reklamę, organizację zawodów, imprez, obozów, pozyskiwanie środków, współpracę z inny-

mi stowarzyszeniami, samorządem, biznesem, zarządzanie akademią (oprócz prowadzenia treningów), trener mentalny akademii.

Małgorzata Kwaśniak – Prezes Zarządu LGD „Nasze Roztocze”, od 2006 roku związana z funduszami europejskimi, od 13 lat kieruje pracą Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” – organizacji, która skupia samorządy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i mieszkańców 6 gmin, m. in. Gminy Krasnobród. Wspólnie z nimi LGD pozyskało już ponad 17 mln unijnego dofinansowania, które przeznacza na rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, na rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, wspieranie inicjatyw lokalnych i promocję obszaru.

DZIĘKUJEMY!

Głos zabrali też reprezentanci wszystkich organizacji, przedstawiając swoje działania z roku 2022, historię organizacji, ale przede wszystkim plany i potrzeby na przyszłość. Ogrom zrealizowanych działań budzi nasz podziw, a plany na przyszłość napawają optymizmem. Jest jeszcze wiele rzeczy do zro-

biaenia, wiele do usprawnienia, masa projektów do zrealizowania, ale takie spotkania jak to pokazują, że jesteśmy na właściwej drodze, a w Gminie Krasnobród działają dobrzy ludzie!

DZIĘKUJEMY!

Podziękowania dla gospodarza obiektu i współorganizatora – Krasnobrodzkiego Domu Kultury – Marioli Czapl.

Wspaniali ludzie, cenne rady, integracja, rozmowy, pochwalenie się zrealizowanymi działaniami, wzajemne wysłuchanie, zrozumienie potrzeb... tak w dużym skrócie można podsumować to spotkanie!

I tak jak już zapowiedzieliśmy wraz z Panem Burmistrzem – już dziś zapraszamy za rok!

DZIĘKUJĘ w szczególności członkom stowarzyszenia Maestria za pomoc organizacyjną: Katarzynie Dział, Małgorzacie Misztal, Dorocie Sikorze!

*Małgorzata Miecznik
Prezes Stowarzyszenia Maestria
- edukacja i rozwój*

*Fotoreportaż - str. 11
fot. M. Czapl, „Maestria”*

Projekt pn. „Krasnobrodzkie Forum Organizacji Pozarządowych” realizowany przez Stowarzyszenie Maestria -Edukacja i Rozwój, współfinansowany ze środków otrzymanych od Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze”.

Nowy samochód dla OSP Majdan Wielki

W sobotę 4 lutego 2023 roku w Majdanie Wielkim odbyła się uroczystość oficjalnego przekazania ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego GCBA 5/32 Scania z Komendy Miejskiej PSP w Zamościu dla OSP Majdan Wielki oraz jego poświęcenia. Samochód ten był pojazdem długo oczekiwany przez miejscową jednostkę i zastąpi służący jej od wielu lat samochód GCBA 8/32 Tatra.

Na uroczystość z udziałem druhów miejscowej OSP i mieszkańców Majdanu Wielkiego przybyło wielu zaproszonych gości, a wśród nich: Ryszard Madziar reprezentujący wicepremiera, ministra aktywów państwowych Jacka Sasina, Jerzy Chrościkowski - senator RP, Krzysztof Gałaszkiwicz - radny Sejmiku Województwa Lubelskiego, st. bryg. Mirosław Bury - zastępca lubelskiego komendanta wojewódzkiego PSP, st. bryg. Jacek Sobczyński - komendant

miejski PSP w Zamościu, st. bryg. Mirosław Michoński komendant powiatowy PSP w Tomaszowie Lub., dh Stanisław Grzeško - prezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP i jednocześnie Starosta Zamojski, st. bryg w st. spocz. Tomasz Burcon - były zastępca komendanta miejskiego PSP w Zamościu, dh Kazimierz Mielnicki – sekretarz Zarządu Wojewódzkiego ZOSP RP w Lublinie, Janusz Nawój – kierownik KRUS w Zamościu, Kazimierz Misztal – burmistrz Krasnobrodu i wiceprezes Zarządu Powiatowego ZOSP RP w Zamościu, Janusz Oś – zastępca burmistrza Krasnobrodu, dh Zbigniew Wiatrzyk – komendant gminny OSP w Krasnobrodzie, ks. prałat Eugeniusz Derdziuk – proboszcz Parafii Nawiedzenia NMP w Krasnobrodzie.

Uroczystość rozpoczęła się od złożenia meldunku komendantowi wojewódzkiemu PSP st. bryg. Mirosławowi

Buremu przez dowódcę uroczystości, naczelnika OSP Majdan Wielki Rafała Kozłowskiego. Następnie wszystkich zebranych powitał burmistrz Kazimierz Misztal.

Oficjalnego przekazania samochodu dokonał zastępca komendanta wojewódzkiego PSP w Lublinie st. bryg. Mirosław Bury, któremu towarzyszyli komendant miejski PSP w Zamościu st. bryg. Jacek Sobczyński oraz burmistrz Kazimierz Misztal. Samochód poświęcił miejscowy proboszcz ks. prałat Eugeniusz Derdziuk.

Po przekazaniu kluczyków wiceprezesowi OSP Wiesławowi Najdzie, który następnie przekazał je kierowcy dh Stanisławowi Kostrubcowi, obaj panowie udali się do samochodu, aby dokonać prezentacji pojazdu, włączając sygnały świetlne i dźwiękowe.

W dalszej części uroczystości były okolicznościowe przemówienia. List od

wicepremiera, ministra aktywów państwowych Jacka Sasina odczytał Ryszard Madziar. Były też listy od poseł Moniki Pawłowskiej oraz od lubelskiego komendanta wojewódzkiego PSP nadbryg. Grzegorza Alianowskiego. Następnie głos zabrali: senator Jerzy Chróścikowski, st. bryg. Jacek Sobczyński, Krzysztof Gałaszkiwicz, dh Kazimierz Mielnicki oraz prezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP dh Stanisław Grzeško, który przekazał na ręce prezesa OSP w Majdanie Wielkim Bogdana Gałana upominek od poseł do Parlamentu Europejskiego Beaty Szydło – wydrukowaną na stylowym rulonie modlitwę do św. Floriana.

W swoich wystąpieniach zabierający głos między innymi gratulowali druhom pozyskanego samochodu, który usprawni ich służbę i przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa nie tylko na terenie gminy Krasnobród.

Pod koniec uroczystości prezes dh Bogdan Gałań podziękował obecnej na uroczystości założycielce OSP w Majdanie Wielkim oraz aktywnie działającej w jej szeregach przez wiele lat Pani Jadwidze Gronowskiej. Swoje podziękowania wraz z kwiatami i upominkami dołączyli też komendanci PSP: wojewódzki - st. bryg. Mirosław Bury i miejski: st. bryg. Jacek Sobczyński.

Uroczystość zakończyła się meldunkiem złożonym komendantowi wojewódzkiemu PSP przez dowódcę uroczystości Rafała Kozłowskiego.

Mariola Czaplą

*Fotoreportaż – str. 14
fot. M. Czaplą*

Powitanie samochodu bojowego w OSP Majdan Wielki

Uroczystość oficjalnego przekazania samochodu, która odbyła się 4 lutego poprzedzona była innym, ważnym dla jednostki OSP Majdan Wielki i lokalnej społeczności wydarzeniem – powitaniem nowego samochodu.

Odbyło się ono 1 lutego 2023 roku. Około godziny 17.00 samochód ratowniczo-gaśniczy Scania P340 GCBA

5/32 został sprowadzony do Majdanu Wielkiego, gdzie oczekiwali na niego licznie zgromadzeni strażacy, mieszkańcy tej miejscowości oraz innych z terenu gminy Krasnobród. Powitanie miało niecodzienną oprawę – wzdłuż drogi prowadzącej przez Majdan Wielki ustawieni byli strażacy z pochodniami i racami w rękach, którzy czekali na przybycie wozu. W czasie przejazdu nowego samochodu zostały one zapalone. Przy strażnicy OSP, gdzie zgromadziła się lokalna społeczność dokonano powitania samochodu, który następnie zajął miejsce Tatry w garażu OSP.

Te szczególne chwile zostały utrwalone na zdjęciach i nagraniu wykonanych przez profesjonalne firmy „Mamy To - Fotografia” oraz „K-Film Studio”, które mają swoje siedziby w Majdanie Wielkim. Fotorelacje i filmy można obejrzeć na facebooku OSP Majdan Wielki.

Mariola Czaplą

fot. Mamy To - Fotografia

Podziękowanie

W związku z zakończeniem pracy w Urzędzie Miejskim w Krasnobrodzie składam serdeczne podziękowanie mojemu zastępcy,

Panu Januszowi Osiowi,
za wieloletnią owocną współpracę na rzecz lokalnej społeczności.

Dziękuję za profesjonalizm, dzielenie się wiedzą i doświadczeniami, wsparcie w trudnych sytuacjach oraz za zaangażowanie i ciekawe inicjatywy.

Życzę sukcesów w pracy na nowym stanowisku Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Szczecznieszynie, satysfakcji z pełnienia tej funkcji oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

*Kazimierz Misztal
Burmistrz Krasnobrodu*

Finał WOŚP w Krasnobrodzie

W dniu 29.01.2023 r. w gminie Krasnobród odbył się 31 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy pod hasłem „Chcemy wygrać z sepsą! Gramy dla wszystkich – małych i dużych”.

W Finale brało udział 20 wolontariuszy z terenu naszej gminy. Kwestowaliśmy od godz. 8.00 do godz. 19.00 w różnych miejscach naszej gminy.

O godz. 15.00 w Krasnobrodzkim Domu Kultury odbył się koncert charytatywny „Krasnobrodzkiej Orkiestry Dętej” i zespołu „Jeszcze Jeden” oraz licytacja przedmiotów, przekazanych przez darczyńców.

Spotkanie odbyło się w miłej atmosferze.

Dziękujemy wszystkim, którzy wrzucili swoje „serduszka” do naszych puszek

i byli nam przychylni.

W sumie podczas WOŚP w Krasnobrodzie zebraliśmy rekordową sumę - 14 711, 46 zł.

*Mazur Sławomir
koordynator WOŚP w gminie Krasnobród*

Fotoreportaż – str. 24

fot. Józef Zdybel, Jarosław Monastyrski

XV Ogólnopolski Konkurs Organowy w Krasnobrodzie dofinansowany przez MKiDN

Ogólnopolski Konkurs Organowy w Sanktuarium NNMP w Krasnobrodzie organizowany przez Krasnobrodzki Dom Kultury, którego piętnasta edycja odbędzie się w dniach 24-26 sierpnia 2023 roku otrzymał dofinansowanie z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Edukacja artystyczna” 2023.

Zgodnie z wynikami naboru opublikowanymi na stronie MKiDN wniosek złożony przez KDK otrzymał dofinansowanie w wysokości 25 000,00 zł.

Młodych organistów serdecznie zapraszamy do udziału w konkursie. Szczegółowe informacje określa Regulamin, który znajduje się na stronie www.perartemadastra.pl.

Mariola Czapla

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Kolędy Polskich Pokoleń z Krasnobrodzkim Gospel

Kolędowanie to polska tradycja, z którą kolędy śpiewamy od Bożego Narodzenia aż do 2 lutego. Krasnobrodzki Gospel z radością podejmuje się wspólnego śpiewania pieśni bożonarodzeniowych i pastorałek, które jednoczą zarówno ludzi mieszkających pod jednym dachem, jak i zupełnie obcych. GOOD News MUSIC, na czele którego stoi Grzegorz Głuch, lider zespołu Gospel Rain oraz dyrygent Krasnobrodzkiego Gospel, podjął się kontynuacji projektu „Kolędy Polskich Pokoleń”.

Na stronie Facebook czytamy opis tego projektu: „Kolędy Polskich Pokoleń to nowatorski projekt artystyczny i edukacyjny, którego celem jest ukazanie najpiękniejszych tradycji Bożego Narodzenia. Ideą projektu jest ukazanie piękna polskich kolęd i pastorałek wraz z popularyzacją wiedzy o dziejach Polski, o losach wielu pokoleń Polaków. Sukces poprzedniego cyklu koncertów w roku 2022 skłonił nas do kontynuacji projektu, tym razem w nowych środowiskach Województwa Lubelskiego. Projekt jest realizowany dzięki wsparciu finansowemu głównego partnera - Województwa Lubelskiego w ramach programu WAR-TO BYĆ POLAKIEM”.

Koncerty odbyły się w czterech du-

żych ośrodkach naszego regionu, w czterech pięknych oraz symbolicznych przestrzeniach kościołów. Ich wykonawcami były zespoły wokalne od lat środowiskowo związane ściśle z największymi ośrodkami miejskimi Lubelszczyzny. W ramach cyklu odbyły się koncerty: w Świdniku w kościele pw. NMP Matki Kościoła, gdzie wystąpił „ŚWIDNIK GOSPEL CHOIR”, w Lublinie, gdzie w kościele OO. Kapucynów na Poczekajce zaśpiewał „GOOD NEWS VOICES”, w Tomaszowie Lubelskim w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa wystąpiliśmy my, jako „KRASNOBRODZKI GOSPEL” oraz w Chełmie, w Sanktuarium Maryjnym na Górze Chełmskiej, gdzie kolędowaniem urzekł „CHADEK GOSPEL CHOIR”.

Koncert w Tomaszowie Lubelskim stał się dla nas niezwykle przeżyciem. Wielotygodniowe próby i przygotowania przyniosły obfite owoce. W kościele Najświętszego Serca Jezusa spotkaliśmy się z niezwykłą życzliwością zarówno proboszcza, księdza Jerzego Sopla, jak i mieszkańców miasta. Na wydarzenie przybyli miłośnicy kolęd nie tylko z Tomaszowa, ale i z regionu, co spowodowało, że ogromna tomaszowska świątynia szybko zapełniła się ludźmi. Była to

dla nas niezwykła motywacja. Koncert rzeczywiście nie był koncertem, a stał się wspólnym kolędowaniem. Setki przybyłych osób wtórowały nam w odtworzeniu kolęd. Poczuliśmy się jedną wielką rodziną i jestem przekonana, że nie jest to tylko moje odczucie. Wprowadzenie do koncertu oraz jego podsumowanie poprowadziła pani Mariola Kawecka, a nagłośnieniem zajęła się zaprzyjaźniona z nami firma „Fonia”. Pełen skład tym bardziej sprawił, że atmosfera koncertu była niezwykła. Nie było to zwykłe „odśpiewanie” kolęd. Wyjątkowa interpretacja przygotowana przez Grzegorza Głucha, a także komentarze do poszczególnych kolęd pozwoliły nam głębiej przeżyć tajemnicę Bożego Narodzenia, którą odkrywały minione pokolenia. Bo czy nie staje się czymś niezwykle wzruszającą kolęda „Nie było miejsca dla ciebie”, gdy uświadomimy sobie, że powstała w trudnym czasie polskiej historii, a śpiewana była w obozach koncentracyjnych? Czy nie staje się jeszcze bardziej poruszającą treść słów: „a dzisiaj czemu wśród ludzi, tyle łez jęków katuzszy...”? Jest to jednocześnie odpowiedź na dzisiejsze czasy, gdy przyglądamy się wojnie u naszych sąsiadów, doświadczamy bólu i cierpienia w Syrii czy Tur-

cji... „Bo nie ma miejsca dla Ciebie w niejednej człowieczej duszy...”.

Koncert zakończył się owacjami na stojąco, co, przyznam po rozmowie z członkami chóru, wzruszyło nas do łez. Nie po raz pierwszy tomaszowska atmosfera udzieliła się nam i spokojnie możemy stwierdzić, że Krasnobród i Tomaszów łączy szczególna przyjaźń. Dziś pozostały nam wspomnienia ukryte w amatorskich nagraniach z koncertu, pozdrowieniach od mieszkańców Tomaszowa, którzy brali udział w kolędowaniu oraz wyjątkowych zdjęciach zrobionych przez zaprzyjaźnionego z nami Piotra Łozę.

Nie były to jedyne koncerty kolęd jakie udało nam się zorganizować.

W tym czasie zaśpiewaliśmy także w parafii pw. Świętego Brata Alberta w Zamościu, gdzie wraz z nami wystąpili zaprzyjaźnieni z nami muzycy. Mam nadzieję, że w takim składzie zagramy jeszcze nie jeden koncert, a ta współpraca zawiąże się na stałe. Zostaliśmy zaproszeni także na koncert bożonarodzeniowy do Tarnawatki, gdzie wystąpiliśmy po uczniach z miejscowej szkoły. Była to dla nas prawdziwa przyjemność, ponieważ mali artyści wprowadzili nas w niesamowity nastrój.

Myślę, że te wspomnienia pozostaną z nami na długi czas i będą motywacją do dalszego rozwoju. Już niebawem warsztaty, w które chcemy włożyć jak najwięcej naszego serca. A potem? Ma-

my wstępne zaproszenia na wykonanie pieśni pasyjnych, między innymi od ks. Jerzego Sopla do Tomaszowa. Planujemy także zrobić coś naprawdę wyjątkowego w Krasnobrodzie. Być może będzie to kontynuacja koncertu uwielbienia z racji odpustu 2 lipca? W każdym razie będzie to coś, co udowodni, że Krasnobród, jako nasza rodzima ziemia, jest nam najbliższy. Spotkajmy się na wspólnym śpiewaniu, uwielbieniu i stańmy się rodziną, która choć nie mieszka pod jednym dachem, to żyje jednym biciem serca.

Ewa Monastyrska

*Fotoreportaż – str. 24
fot. Piotr Łoza, Anna Janczyk*

Kolędowanie w Malewsczyźnie

Stowarzyszenie „Malowanka” w dniu 6 stycznia 2023 roku zorganizowało w Malewsczyźnie wspólne kolędowanie. Wzięły w nim udział nie tylko osoby dorosłe, ale również i dzieci.

Stroje dla kolędników zostały uszyte przez panie ze Stowarzyszenia „Malowanka”. Wszyscy mieszkańcy byli mile zaskoczeni i bardzo chętnie przyjmowali kolędników.

*Mariola Studnicka
prezes Stowarzyszenia „Malowanka”*

Kołodowanie zespołu „Wójtowanie”

W krasnobrodzkim sanatorium

Zespół folklorystyczny „Wójtowanie” działający przy Krasnobrodzkim Domu Kultury, po wozajach i występach na Śląsku, m. in. na festiwalu w Będzinie oraz w Górnośląskim Centrum Rehabilitacji „Repty”, zagrał i zaśpiewał dla kuracjuszy krasnobrodzkiego Sanatorium Rehabilitacyjnego im. Janusza Korczaka.

Koncert kolęd i pastorałek odbył się w dniu 31 stycznia w budynku sanatoryjnym i zgromadził wielu kuracjuszy, którzy z wielkim zainteresowaniem wysłuchali przygotowanego przez „Wójtowian” programu i informacji o zespole przekazanych przez dyrektora Krasnobrodzkiego Domu Kultury.

Zespół zaprezentował kilkanaście utworów wybranych ze swojego bogatego repertuaru. Wśród nich były takie, które zespół śpiewa od lat, ale również nowe, przygotowane na bieżący okres kolędowy, m. in. utwory autorstwa prof. Zofii Konaszkiewicz (pseudonim Zofia Jasnota) – autorki tekstów i melodii około 200 pieśni i piosenek religijnych, które są śpiewane w kościołach. Nie zabrakło też utworów, którymi „Wójtowanie” wyśpiewali sobie III miejsce w kategorii zespołów folklorystycznych podczas 29. Międzynarodowego Festiwalu Kolęd i Pastorałek im. ks. Kazimierza Szwarlika, w dniach 14-15 stycznia 2023 roku w Będzinie, tj.: „Przystąpmy do szopy”, „Kołyśanka Maryi Panny” i „Trzej Mędrce”.

Na zakończenie koncertu, kierownik zespołu Alicja Par-
kitny złożyła życzenia dyrekcji i pracownikom sanatorium oraz kuracjom, a następnie zaprosiła zebranych do wspólnego zaśpiewania kolędy „Tedy się radujmy”.

Na bis „Wójtowanie” zaśpiewali piosenkę promującą uroki Zamojszczyzny i Roztocza „Ach Zamojskie, jakie cudne...”, do której słowa napisali byli i obecni członkowie zespołu.

Koncert został mile przyjęty i nagrodzony gromkimi bra-
wami. Podziękowania dla zespołu przekazała przełożona pielęgniarek Małgorzata Kulczycka.

Na pamiątkę tego muzycznego spotkania członkowie zespołu rozdawali swoją ostatnią płytę z piosenkami ludowymi pt. „Jest takie miejsce...”, którą kuracjusze chętnie przyjmowali. Tym sposobem muzyka naszego zespołu powędruje do różnych zakątków naszego kraju, z których pochodzą osoby korzystające z oferty krasnobrodzkiego sanatorium.

Koncert kolęd i pastorałek w Sanktuarium Maryjnym

Tradycyjnie już, zamykając okres śpiewania kolęd, zespół folklorystyczny „Wójtowanie” w dniu 2 lutego wystąpił w Sanktuarium Maryjnym w Krasnobrodzie.

Koncert, który jak co roku odbywa się w Święto Matki Bożej Gromnicznej po Mszy św. wieczorowej jest wydarzeniem na stałe wpisanym w kalendarzach zespołu i krasnobrodzkiego sanktuarium.

Podczas koncertu „Wójtowanie” wykonali kilkanaście utworów – kolęd, pastorałek oraz pieśni o tematyce bożonarodzeniowej. Były wśród nich utwory o różnym klimacie, zarówno nastrojowe, melancholijne, które sprawiły, że nie jednej osobie pojawiła się łezka w oku oraz utwory bardziej skoczne, wesołe. Wszystkie mówiące o radości z narodzenia Pana Jezusa. Słuchacze mogli też wysłuchać utworów, którymi „Wójtowanie” wyśpiewali sobie tytuł laureata podczas finału festiwalu w Będzinie.

Na zakończenie koncertu, kierownik zespołu Alicja Par-
kitny złożyła życzenia noworoczne. Koncert zakończył się wspólnym zaśpiewaniem kolędy „Dzisiaj w Betlejem”.

Publiczność podziękowała brawami za koncert i życzenia.

Mariola Czaplą

Środki finansowe z LGD „Nasze Roztocze” na wsparcie inicjatyw lokalnych

W dniu 03.02.2023r. w Krasnobrodzkim Domu Kultury odbyło się spotkanie, podczas którego Lokalna Grupa Działania „Nasze Roztocze” podpisała umowy z organizacjami pozarządowymi z terenu gmin Krasnobród, Józefów i Adamów na dofinansowanie realizacji projektów w ramach **Konkursu małych dotacji LGD „Nasze Roztocze”**.

Pula środków przeznaczona na ten konkurs wyniosła 62 749,50 zł. Wsparcie otrzymały 33 inicjatywy lokalne zgłoszone przez organizacje pozarządowe z 6 gmin wchodzących w skład LGD.

W dniu 03.02.2023r. umowy podpisały:

I. organizacje z terenu gminy Krasnobród:

1. Stowarzyszenie Mieszkańców „Nasz Podklasztor” - organizacja IV Rodzinnego Pikniku Osiedlowego;
2. Krasnobrodzkie Stowarzyszenie Turystyczne - wydanie publikacji promującej walory turystyczne; Krasnobrodu i okolic;
3. Stowarzyszenie „Klub 50 Plus” - wyjazd studyjny na obszar LGD dla aktywnych seniorów z terenu Gminy Krasnobród;
4. Stowarzyszenie Maestria – Edukacja i Rozwój - Krasnobrodzkie Forum Organizacji Pozarządowych;
5. Koło Gospodyń Wiejskich w Wólce Husińskiej – organizacja warsztatów carvingu;
6. Koło Gospodyń Wiejskich Zielone – integracyjny wyjazd na Roztocze;
7. Stowarzyszenie Kulturalno – Naukowe „Do źródeł” - warsztaty mydlarskie dla przedszkolaków;
8. Stowarzyszenie Artystyczne „Krasnobrodzki Gospel” – profesjonalne warsztaty wokalne.

II. organizacje z terenu gminy Józefów:

1. Koło Gospodyń Wiejskich „Jarzębinki” w Stanisławowie - organizacja warsztatów krawieckich;
2. Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „Podaj Dłoń” - organizacja rajdu pieszego trasą Nordic Walking połączonego ze wspólnym sprzątnięciem trasy.

III. organizacje z terenu gminy Adamów:

1. Klub sportowy „Orion – Stihl” Jacnia - zakup wyposażenia do przygotowania wydarzeń i organizacji rozgrywek sportowych.

Dofinansowanie otrzymała jeszcze jedna organizacja

z gminy Krasnobród - Stowarzyszenie „Akademia Piłkarska Arena” na zadanie pn. „Turniej piłkarski „Trio Arena Cup 2023”. Umowa została podpisana w innym terminie.

Wszystkim organizacjom gratulujemy i życzymy powodzenia w realizacji zaplanowanych projektów. Małgorzacie Kwaśniak – prezes zarządu LGD „Nasze Roztocze” dziękujemy za ogłoszenie konkursu i umożliwienie organizacjom pozyskanie środków na zadania aktywizujące lokalną społeczność.

M. Czaplą

fot. M. Miecznik, „Maestria”

Ferie zimowe 2023

Ferie w naszym województwie już za nami. Tak jak w latach ubiegłych Krasnobrodzki Dom Kultury wraz z Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną przygotował ofertę zajęć dla dzieci z miasta i gminy Krasnobród oraz tych, które przyjechały do nas na feryjny wypoczynek.

Ferie w Bibliotece Publicznej

W doborowym towarzystwie czas płynie bardzo szybko. Nie inaczej było podczas pierwszego tygodnia ferii, który miałyśmy przyjemność spędzić w sympatycznym gronie naszych młodych czytelników. Czas upływał nam głównie na zabawach integracyjnych i rywalizacji. Zawodnicy zbierali punkty, a Koło Fortuny sprawiało, że emocje rosły z dnia na dzień. Przy wspólnej lekturze przygód „Neli Małej Reporterki” odwiedziliśmy tajemnicze Borneo i przy okazji zahaczyliśmy o całkiem nieznaną ląd.

Na koniec pamiętaliśmy o ulubionym święcie wszystkich wnuków i przygotowaliśmy drobne upominki na zbliżający się Dzień Babci i Dzień Dziadka.

Dziękujemy za wspólnie spędzony czas.

B. Włodarczyk

Ferie w KDK

Pierwszy tydzień przerwy w nauce

dzieci mogły spędzić na zajęciach odbywających się w krasnobrodzkiej bibliotece, natomiast propozycje Krasnobrodzkiego Domu Kultury realizowane były w drugiej części ferii.

Podczas dwugodzinnych spotkań w KDK postawiono na wspólną zabawę i kreatywne działania. Feriowicze mieli okazję do wzięcia udziału w zadaniach, które wymagały wspólnego zaangażowania i decyzyjności, co powodowało większą integrację i uczyło pracy w zespole. Proponowane zajęcia ze względu na różnorodność tematyczną mobilizowały do aktywności zarówno fizycznej jak i umysłowej oraz do próbowania swoich sił w różnych dziedzinach. Oprócz zabaw ruchowych były zajęcia plastyczne, muzyczne oraz takie, które wymagały wykorzystania posiadanych wiadomości i zastosowania ich w danym zadaniu.

Sadząc po uśmiechniętych buziach uczestników można powiedzieć, że cel został osiągnięty i wspólnie spędzony czas był doskonałą odfekcją od telefonu, komputera czy nicnierobienia.

„Zimowa opowieść”

– przedstawienie teatralne dla dzieci

Uwieńczeniem tegorocznych ferii było przedstawienie teatralne „Zimo-

wa opowieść”, które odbyło się w sali widowiskowej Krasnobrodzkiego Domu Kultury w piątek 27 stycznia, a wykonane zostało przez aktorów Studia Teatralnego KRAK-ART zajmującego się realizacją spektakli teatralnych dla dzieci.

Przedstawienie opowiadało historię o Elfie Chichotku, który uwielbiał robić żarty. Jednak jego dowcipy nie zawsze śmieszyły innych i czasem wpędzały go w niezłe tarapaty. Finalnie jego przygoda skończyła się szczęśliwie a on sam zrozumiał, że w życiu uczciwość i chęć pomocy innym jest bardzo ważna i daje wiele satysfakcji.

To feryjne spotkanie z teatrem miało charakter interaktywny, ponieważ mali widzowie mieli możliwość wzięcia czynnego udziału w widowisku, a niektórzy nawet zaprezentowali się na scenie.

Można wnioskować, że inscenizacja sprawiła dzieciom wiele radości, o czym świadczył ich aktywny udział, gromkie brawa i roześmiane buzie.

M. K

*Fotoreportaż - str. 12
fot. ze zbiorów Biblioteki i KDK.*

GMINNY PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY PROGRAMU „CZYTE POWIETRZE”

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Krasnobrodzie
tel. +48506330195,
e-mail: czystepowietrze@krasnobrod.pl
www.wfos.lublin.pl

Punkt czynny
od poniedziałku do piątku w godz. 11:30-15:30

Skorzystaj z bezpłatnej pomocy w przygotowaniu wniosku
o dofinansowanie na wymianę źródła ciepła i termomodernizację domu.

„Czyste Powietrze” to program dla właścicieli i współwłaścicieli
domów jednorodzinnych, lub wydzielonych w budynkach
jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wydodrębnioną księgą wieczystą.

www.czystepowietrze.gov.pl

MISTRZ pięknego CZYTANIA

- ORGANIZATOR: Biblioteka Publiczna w Krasnobrodzie, Biblioteka Szkolna ZS w Krasnobrodzie.
- ADRESACI KONKURSU: uczniowie kl. V - VIII szkoły podstawowej oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.
- ZADANIE KONKURSOWE: odczytanie wybranego wiersza Wisławy Szymborskiej.
- TERMIN I MIEJSCE ZGŁOSZEŃ: do 13 marca 2023 r. w Bibliotece Publicznej w Krasnobrodzie.
- TERMIN KONKURSU: 21 marca 2023 r. Godz. 10.00 Biblioteka Publiczna w Krasnobrodzie. TEL. 84 660 75 23

21 marca 2023
Światowego Dnia
Poezji

16 lutego 2023 r.

KRASNOBRODZKIE FORUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

FERIE W BIBLIOTECE 16-20 stycznia 2023 r.

FERIE W KRASNOBRODZKIM DOMU KULTURY 23-27 stycznia 2023 r.

OBCHODY 80. ROCZNICY BITWY POD LASOWCAMI 4 lutego 2023 r.

NOWY SAMOCHÓD DLA OSP W MAJDANIE WIELKIM

4 luty 2023 r.

ORKIESTRA W PRZEDSZKOLU 15 lutego 2023 r.

Staropolski Wielki Post

W jeszcze nie tak odległej przeszłości na przestrzeni całego roku obowiązywało w Polsce prawie 200 dni postnych. Poszczono w czasie Wielkiego Postu, w środy, piątki i soboty Adwentu, w wigilie większych świąt kościelnych i w tzw. „Suchedni” - trzydniowy post obejmujący środę, piątek i sobotę i odbywany na początku każdej nowej pory roku, czyli po pierwszej niedzieli Wielkiego Postu, po niedzieli Zesłania Ducha św., po Podwyższeniu Krzyża Św. i po trzeciej niedzieli Adwentu. „Suchedni” były także czasem wypłaty zarobków dla zatrudnianych w majątkach robotników, a sama nazwa pochodzi od pozostawania w te dni tylko na suchym pokarmie. Poszczono także w pozostałe piątki i soboty roku oraz wigilie dni liturgicznego wspomnienia świętych czczonych lokalnie, lub tych, których wstawiennictwo chciano sobie szczególnie zapewnić. Post mógł być także nakazany przez spowiednika jako forma pokuty. Obowiązywał też od północy w dniu, w którym chciano przystąpić do Komunii Św. Warte podkreślenia jest, że nie tylko przestrzegano tych postów, ale także podejmowano dodatkowe, czasem tylko o chlebie i wodzie.

A dzisiaj? Współczesnego Polaka - katolika obowiązuje na przestrzeni całego roku post w Środę Popielcową i Wielki Piątek oraz wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych w każdy piątek, a także chyba nieco zapomniany już post eucharystyczny. Ponadto kościół zaleca, by ze względu na tradycję zachować wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych w Wigilię. I tyle, choć czasem trudno oprzeć się wrażeniu, że - aż tyle.

***

Staropolski Wielki Post rozpoczynał się, tak jak dzisiaj w Środę Popielcową, jednak przeżywany był zupełnie inaczej niż dzisiaj.

Trzy tygodnie przed Popielcem rozpoczynało się tzw. przedpoście, okres przejściowy, przygotowujący do postu właściwego. Powoli cichły hukne zabawy, do skrzyń chowano barwne stroje i instrumenty, gospodynie szorowały z resztek tłuszczu garnki i patelnie albo wyjmowały te używane tylko w czasie postu. Ze spiżarni znikało mięso i nabiał, a pojawiały się ryby i olej, w garnkach dojrzewał zakwas na żur. Przeglądano i uzupełniano zapasy postnych produktów. U drzwi karczemu na znak nadchodzących zmian zawieszano szkielet ryby.

Obrzęd posypania głów popiołem rozpoczynał właściwy Wielki Post. Pola-

cy pościli surowo i skrupulatnie przestrzegali ograniczeń jakościowych i ilościowych, a złamanie zasad poczytywało za jedno z cięższych przewinień. Przez cały okres Wielkiego Postu nie jedzono mięsa i tłuszczów zwierzęcych, mleka, sera, masła i jaj (w przypadku masła z czasem zmieniono zdanie). Ograniczano ilość posiłków do jednego dziennie do syta i ewentualnie lekkiego wieczorem. Wiele osób podejmowało dodatkowe umartwienia, np. pozostawianie w wybrane dni tylko o chlebie i wodzie, „suszenie” czyli spożywanie tylko suchych pokarmów, rezygnacja z różnych przyjemności i wygod. Całymi rodzinami uczestniczono w wielkopostnych nabożeństwach, a jeśli do kościoła było daleko, na gospodyni spoczywał obowiązek organizacji i prowadzenia takich nabożeństw w domu. Tu warto dodać, że odległości kilometra lub dwu nie traktowano jako „daleko”. Post obowiązywał wszystkich, nawet małe dzieci zachęcano do podejmowania drobnych wyrzeczeń. Co prawda biskup mógł udzielić komuś czasowej dyspensy, jednak powód musiał być niezwykle ważny, a otrzymanie zgody obwarowane była obowiązkiem podjęcia przez zainteresowanego praktyk duchowych niejako „w zamian”.

Co więc jedzono w czasie postu? Oczywiście ryby - po części hodowane w stawach, po części sprowadzane, bo tych odławianych w rzekach i jeziorach nie starczało. Były one jednak drogie i w większej różnorodności pojawiały się tylko na bogatszych stołach. Używano także ryb solonych lub marynowanych, wędzonych i suszonych. Ponieważ dni postnych było wiele, potrawy z ryb wyniesiono w Polsce na poziom mistrzowski, co zgodnie poświadczą w swych zapiskach wielu odwiedzających nasz kraj cudzoziemców. O potrawach mięsnych zagraniczni goście nie mieli już tak dobrego zdania. Pierwsza polska książka kucharska „Compendium ferculorum albo zebranie potraw” z 1682 r. zawiera 100 przepisów na potrawy z ryb; autor uwzględnił w niej m. in. szczupaki, ciecugi, łososie, węgorze, karasie, okonie, liny, stynki, karpie, śledzie, jesiotry. Te ostatnie można było przygotować np. tak: „weźmij kilka dzwon jesiotra, ociągnij w oliwie albo maśle, usmaż cebule y pietruszki drobno kraianey, w maśle lub oliwie, złóż to społem, day wina, octu, rozenków oboya, słodkości, pieprzu, imbiru, cynamonu, masła albo oliwy, szafranu, przywarz, a day na stoł”.

Ryby przygotowywano na wiele sposobów: na słodko, słono, kwaśno, zapiekano je z kapustą, grzybami, szpinakiem, podlewano różnymi sosami - szarym z cebuli, żółtym - barwionym szafranem, czerwonym - z wiśni, a połączenie ryby, rodzynek i cynamonu nie było niczym niezwykłym - tak wtedy jadano.

Z biegiem czasu do ryb „przyswojono” bobra, bo to także wodne stworzenie, a potrawy z jego „pluska” czyli ogona należały do ulubionych. Tradycyjną i powszechnie lubianą zupą była gramatka - polewka z lekkiego jasnego piwa, w którym rozgotowywano miększy żytniego chleba w takiej ilości, że przypominała dzisiejszą zupę-krem i doprawiano solą i kminem. Kiedy post nie obowiązywał, zaciągano ją żółtkami i podawano z kruszonym białym serem. Ponadto gotowano żury, barszcze, krupniki, kwaszoną kapustę z brukwią lub kartoflami, kapustę z grochem, kluski, kasze, kartofle, pirogi oraz różnego rodzaju prażuchy - uprażoną, a potem rozgotowywaną z różnymi dodatkami mąkę. Ciekawą potrawą była famuła - rozgotowane z owocami lub jarzynami i przetarte przez sito ośrodki chleba, doprawiane na słodko lub słono.

Żadne ograniczenia nie dotyczyły natomiast potraw słodkich. Leguminy i mączniki, bo tak wtedy nazywano te staropolskie słodkości, stanowiły istotne uzupełnienie wielkopostnej diety. Oczywiście nie wszyscy, mimo iż jednakowo przestrzegali zaleceń, jednakowo pościli. Inaczej wyglądało to u bogatych, inaczej u biednych, zwłaszcza, że Wielki Post zawsze wypada w okresie przedwiośnia, na przednówku, kiedy zgromadzone zapasy powoli się kończyły, a na nowe płody należało jeszcze długo czekać. Dla wielu był to prawdziwie wielki post.

***

Z wielkopostnymi nabożeństwami w dawnej Polsce nierozdzielnie łączyły się procesje kapników. Byli to ludzie, którzy z potrzeby własnego sumienia lub nakazu spowiednika praktykowali publiczną pokutę samobiczowania. Występowali najczęściej w długich szarych kapach rozciętych z tyłu do pasa w taki sposób, że plecy były obnażone. Na głowy zakładali zakrywające całą twarz kaptury. Miały one otwory tylko na oczy, natomiast wydłużona odpowiednio część tylna zakrywała plecy. Każdy z nich miał przy sobie dyscyplinę rzeźmienną lub nicianą. Kiedy przyszedł czas odbywania pokuty kapnicy, procesyjnie, parami lub trójkami wchodzili do

kościół. Pochód otwierała osoba niosąca krzyż oraz dwaj mali kapniczkowie niosący zapalone świece, a zamykali marszałkowie, którzy zamiast dyscyplin mieli długie laski. Odpowiadali oni za organizację procesji i trącaniem lub stukaniem laski o posadzkę kościoła przekazywali pokutnikom konieczne informacje. Po wejściu do kościoła kapnicy kładli się krzyżem na posadzkę i modląc się, słuchali nabożeństwa. Na dany przez marszałka znak podnosili się na kolana i odwinąwszy z pleców kaptur, rozpoczęli biczowanie. Przerywali na dany znak. Potem znów leżeli krzyżem, by za jakiś czas znów powtórzyć biczowanie. Na ogół do kazania biczowano się trzykrotnie, po kazaniu - dwukrotnie. Po ucałowaniu krzyża kapnicy opuszczali kościół w takim porządku, jak weszli. W Wielki Piątek kapnicy z jednego kościoła obchodzili procesyjnie inne kościoły, w każdym biczując się jeden raz. Z biegiem lat kapników było coraz mniej, aż w końcu ta forma pokuty zanikła.

***

Jednym z najstarszych zwyczajów związanych z Wielkim Postem jest zwyczaj odwiedzania Bożego Grobu, Przywędrował do nas z Ziemi Świętej i rozpowszechniony został przez zakon bożogrobców. Boże Groby urządzało już w XVI w, a w XVII po raz pierwszy zastosowano przy ich urządzeniu figurę Pana Jezusa. Ponieważ każdy kościół miał swego dobrodzieja (czasem nawet kilku), każdy z nich starał się, by grób w „jego” kościele był najpiękniejszy. Ubierano więc Boże Groby przywożonymi z własnych oranżerii wspaniałymi, nierzadko egzotycznymi roślinami, ozdabiano „rzeźbą, malowaniem, arkadami w głęboką perspektywę ułożonymi”, obwieszano kobiercami i suto oświetlano zmyślnie ukrytymi lampami i woskowymi „jarzącymi” świecami. Czasem tworzone tematycznie jednorodną, przestrzenną i ruchomą na dodatek kompozycję, gdzie: „Lwy błyskały oczami szklanymi (...) wachlowały jęzorami z paszczek wywieszonymi. Morze bałwany swoje miotało. Longin siedzący na koniu zbliżał się do boku Chrystusowego z włócznią. Maryje, stojące pod krzyżem, ręce do oczów z chustkami podnosiły i jakoby zemdłone na dół opuszczały”. Przed grobami układano ogródki z owsa, rzeżuchy i wyhodowanych przez ogrodnika wiosennych kwiatów. Rozbrzmiewała nastrojowa muzyka lub pieśni wykonywane na żywo. Takie niezwykłości przyciągały do kościoła tłumy ludzi, nierzadko

długo i cierpliwie czekających, aż ukryty za konstrukcją sługa kościelny zacznie poruszać mechanizmem ożywiającym figury. Właśnie o takich Bożych Grobach opowiadano jeszcze długo po świętach i przywoływano konkretne nazwiska darczyńców. Odwiedzanie grobów było także okazją do wypełnienia obowiązku jałmużny. Datki na szczytne cele zbierały eleganckie panie i panienki działające w różnego rodzaju towarzystwach dobroczynnych, prowadzące sierocińce zakonnice, członkowie bractw religijnych. Można było też wrzucić drobne pieniążki na tacę stojącą obok przeznaczonego do adoracji krzyża, który umieszczano na najpiękniejszym kobiercu.

***

W dawnej Polsce uważano, że w tak wielkie święto jak Wielkanoc nie godzi się jeść pokarmów nie pobłogosławionych przez kapłana, dlatego święcono wszystko, co przygotowano do jedzenia. Po tak długim poście stoły zastawiano „na bogato” i niemożliwe było dostarczenie wszystkich przygotowanych potraw do kościoła; tylko najbiedniejsi nie mieli z tym kłopotu. Do pozostałych ze święceniem udawał się ksiądz, który objeżdżał okolicę w znanej wszystkim kolejności. W zależności od miejscowego zwyczaju kapłan albo obchodził wszystkie domy i święcił pokarmy wystawione na pięknie udekorowanym stole, albo gromadziło się z koszami w domach znaczących gospodarzy, albo też wynoszono wszystko na jakiś plac. Potem zastawiano stół tak, by był gotowy na niedzielę, by po rezurekcji bez zbędnej straty czasu można było zacząć ucztę.

Procesje rezurekcyjne odbywały się w różnym czasie. W niektórych miejscowościach organizowano je już w Wielką Sobotę wieczorem, w innych o północy lub nad ranem w niedzielę. Dopiero w XX w. ustaliła się tradycja odprawiania rezurekcji w Wielką Niedzielę o świcie. Wszystkie rezurekcje były bardzo uroczyste i łączyła je tradycja hucznych wystrzałów, jakimi witano Zmartwychwstanie Pańskie. Strzelano ze wszystkiego, co było pod ręką, czasem dla lepszego efektu łączono kilka łuf w tzw. organki. Nie zawsze jednak strzelcy czekali na rozkazy i nie zawsze salwa honorowa wypadała najlepiej, ale przecież nie o karność w tych salutach chodziło. A potem zasiadano do święconego, na które bardzo często zapraszano nie tylko rodzinę, ale i sąsiadów. Pięknie garniowane potrawy stały na stole przez cały czas i można było swobodnie częstować się nimi; oprócz mięsów obo-

wiązkowym elementem wielkanocnego stołu były baby, do wypieku których używano niewiarygodnej ilości żółtek oraz stopy pisanek, które dawano wszystkim w prezencie. Im wspanialsze było święcone, tym większa była sława gospodarzy.

A oto opis święconego, jakie wyprał dla panów z Korony i Litwy wojewoda Jerzy Stanisław Sapieha: „Na samym środku był baranek wyobrażający Agnus Dei z chorągiewką, calutki z pistacyami; ten specjał dawano tylko damom, senatorom, dygnitarzom i duchownym. Stało 4 przeogromnych dzików, to jest tyle, ile części roku. Każdy dzik miał w sobie wieprzowinę, alias: szynki, kiełbasy, prosiątka. Kuchmistrz najcudowniejszą pokazał sztukę w upieczeniu całkowitem tych odyńców. Stało tandem 12 jeleni także całkowicie pieczonych z złocistymi rogami, całe do admirowania, nadziane były różnaitą zwierzyną, alias: zajęciami, cietrzewiami, dropiami, pardwami. Te jelenie wyrażały 12 miesięcy. Na około były ciasta sążnieste, tyle, ile tygodni w roku, to jest 52, całe cudne placki, mazury, żmudzkie pirogi, a wszystko wysadzane bakalią. Za nimi było 365 babek, to jest tyle, ile dni w roku. Każde było adornowane inskrypcjami, floresami, że nie jeden tylko czytał a nie jadł (...) było 4 puchary, exemplum 4 por roku napełnione winem jeszcze od króla Stefana. Tandem 12 konewek srebrnych z winem po królu Zygmuncie; te konewki exemplum 12 miesięcy. Tandem 52 baryłek także srebrnych in gratiam 52 tygodni, było w nich wino: cypryjskie, hiszpańskie, i włoskie. Dalej 365 gąsiorków z winem węgierskim, alias tyle gąsiorków, ile dni w roku, a dla czeladzi dworskiej 8760 kwart miodu robionego w Berezie, to jest tyle, ile godzin w roku.”

***

Na zakończenie pozwolę sobie przytoczyć słowa ks. Przemka Kawy Kaweckiego, który mówił, że: „Post nie jest sztuką samą w sobie. Post jest praktyką pokutną, która ma pomóc nam w nawróceniu serca, przemianie postaw, zmianie całego życia na lepsze”. Życzę wszystkim Czytelnikom oraz sobie samej takiego właśnie owocnego Wielkiego Postu.

Joanna Cios

Źródła:

Gołębiowski Ł. „Domy i dwory”,
Gołębiowski Ł. „Lud polski, jego zwyczaje i zabobony”,
Kitowicz J. „Opis obyczajów za panowania Augusta III”,
Łoziński W. „Życie polskie w dawnych wiekach”.

Występ Krasnobrodzkiej Orkiestry Dętej w krasnobrodzkim przedszkolu

Krasnobrodzka Orkiestra Dęta dnia 15 lutego br. wystąpiła w Przedszkolu w Krasnobrodzie, koncertując dla najmłodszych mieszkańców miasta i gminy Krasnobród. Orkiestra wykonała wcześniej przygotowany program skrojony na potrzeby tak wyjątkowych słuchaczy. Były to: temat główny z bajki „Smerfy”; „Psi Patrol”, „Kaczuchy”, „Baby Shark” oraz marsze „Orkiestry dętej”, „Zielony mosteczek” oraz utwór „Bella Ciao”.

Publiczność bawiła się świetnie – było widać (słyszać również) po minach

i reakcjach przedszkolaków, którzy włączyli się do wspólnego muzykowania w formie akompaniamentu klaszczących rączek. Pomysł tak wyjątkowego koncertu zrodził się na jednej z piątkowych prób orkiestry, której najmłodszymi uczestnikami są właśnie ... PRZEDSZKOLAKI!

Tak! Kamilka, Ania i Maciuś wraz ze swoimi tatusiami regularnie uczestniczą w próbach i występach orkiestry, grając na marakasach i grzechotkach. Młodzi orkiestranci po konsultacjach ze swoją Panią wychowawczynią zaprosili nas do siebie, gdzie mogli swoją grą zaimpono-

wać oraz zainteresować swoich kolegów Celami koncertu było przybliżenie najmłodszym mieszkańcom gry na instrumentach dętych i popularyzacja muzyki orkiestrowej.

Być może niektórzy z nich dołączą do swoich kolegów z orkiestry. Zapraszamy serdecznie!

*Mateusz Krawiec'
kapelmistrz Krasnobrodzkiej
Orkiestry Dętej*

*Fotoreportaż – str. 14
fot. M. Krawiec i M. Olszewska-Sachajko*

80. rocznica bitwy pod Lasowcami

W dniu 4 lutego 2023 r. w miejscowości Lasowe położonej na zachodnim krańcu gminy Krasnobród odbyły się obchody 80. rocznicy bitwy stoczonej tam 4 lutego 1943 roku pomiędzy oddziałami Armii Krajowej a Niemcami. W jej wyniku zginęło 33 partyzantów i 8 mieszkańców wsi. Nazwiska osób, które poległy w obronie ojczyzny upamiętnia pomnik znajdujący się na terenie wsi, pod którym co roku odbywają się uroczystości.

Organizatorami obchodów 80. rocznicy bitwy byli: Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Zamość, 18. Pułk Przeciwlotniczy w Sitańcu i Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego Zamojszczyzna.

Uroczystości odbyły się z udziałem Kompanii Reprezentacyjnej Wojska Polskiego z 3. Batalionu Zmechanizowanego w Zamościu, licznych pocztów sztandarowych, w tym: Wojska Polskiego, ŚZŻAK Okręg Zamość i kół rejonowych, szkół z terenu miasta i gminy Krasnobród, członków ŚZŻAK oraz wielu zaproszonych gości reprezentujących: parlament RP – Sejm i Senat, urzędy samorządowe – powiatowe i gminne, służby mundurowe – wojsko, policję, straż po-

żarną, służbę więzienną, leśników. W uroczystościach uczestniczyli też przedstawiciele innych instytucji i organizacji, m. in. harcerze z Suśca i strażacy z OSP w Starej Hucie, a także mieszkańcy Lasowiec i okolicznych miejscowości.

Uroczystości, które prowadziła kpt. Lidia Tobolska rozpoczęły się od wprowadzenia pocztów sztandarowych, złożenia meldunku dowódcy uroczystości oraz odśpiewania Hymnu Narodowego. Po powitaniu uczestników uroczystości, którego dokonała członek zarządu zamojskiego okręgu ŚZŻAK Anna Rojek, rys historyczny przybliżający zebranym wydarzenia sprzed 80 lat przedstawił por. Andrzej Jaroszyński - wiceprezes ŚZŻAK Okręg Zamość, a następnie solistki z drużyny harcerskiej z Suśca zaśpiewały dwie piosenki patriotyczne.

Kolejnym punktem obchodów była Msza Św. odprawiona przy pomniku przez ks. Artura Sokoła – Proboszcza Parafii Opatrzności Bożej w Bondyrzu, który wygłosił homilię o treściach patriotycznych.

Po Mszy Św. okolicznościowe przemówienie wygłosił Prezes ŚZŻAK Okręg Zamość Poseł na Sejm RP Sławomir Zawiaślak. W swoim wystąpieniu mówił

o wydarzeniach z czasów II wojny światowej i walce naszych rodaków o wolność Ojczyzny, a także o działalności ŚZŻAK mającej na celu upamiętnianie ich bohaterskich czynów.

Uroczystość 80. rocznicy bitwy pod Lasowcami była okazją do uhonorowania proboszcza Parafii Opatrzności Bożej w Bondyrzu ks. Artura Sokoła Odznaką Zasługi Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Zamość. Wręczenia dokonał Prezes ŚZŻAK Oddział Zamość poseł Sławomir Zawiaślak wraz z wiceprezesem por. Andrzejem Jaroszyńskim i członkiem zarządu Anną Rojek.

W dalszej części uroczystości odbył się ceremoniał wojskowy – salwa honorowa i apel poległych, a po nim złożenie wieńców, kwiatów i zniczy pod pomnikiem.

Po oficjalnej części uroczystości organizatorzy zaprosili wszystkich na ciepły posiłek - wojskową grochówkę oraz kielbaskę z ogniska.

*Mariola Czajla
Fotoreportaż – str. 13
fot. M. Czajla*

Czyste serce i proste intencje¹

Ponieważ jesteśmy, jak zwykle się mówić, istotami społecznymi, toteż spotykamy się często, i to z różnych okazji, takich jak choćby czyjeś urodziny czy imieniny. Pamiętamy bowiem o naszych bliskich i dajemy im to poznać zwłaszcza w te ich, jakby nie pa-

trzeć, dość osobiste święta. Przy tym imieniny to także święto naszego patrona, na którego pamiątkę nosimy jako swoje jego imię. Z takimi czułymi intencjami wspominamy także naszych zmarłych. Dzisiaj podczas tej Mszy św. także modlimy się właśnie za tych naszych

bliskich, którzy już odeszli do Boga.

Proszę pozwolić w tym miejscu na odrobinę, by tak powiedzieć, prywaty. Pragnę bowiem powiedzieć, że konkretnie modlimy się za moją Mamę, śp. Apolonię Walewander (1917-2008) z okazji jej imienin, które miałyby 9 lu-

tego, kiedy przypada wspomnienie jej patronki, św. Apolonii, dziewicy i męczennicy z III wieku. Wspomnijmy z modlitewną intencją św. Apolonie, naszą Mamę, dobrego i spokojnego człowieka. Pewnie to samo można powiedzieć także o wielu innych, nam najbliższych, żyjących i zmarłych.

W niewielkiej, a od stuleci bardzo poczytnej książeczce pt. „O naśladowaniu Chrystusa”, autorstwa Tomasza à Kempis, zakonnika, teologa i mistyka z XIV-XV wieku, czytamy ważne słowa na temat takich ludzi:

„Są tacy, co sami żyją w pokoju i zachowują go z drugimi. [...] I są tacy, którzy ciesząc się własnym spokojem, także innych do pokoju przywieść usiłują.

Cały nasz spokój w tym nędznym życiu należy oprzeć raczej na pokornym znoszeniu przeciwności niż na tym, żeby ich nie doświadczać. Im kto lepiej umie cierpieć, tym doskonalszy będzie jego spokój. Taki jest zwyczajem siebie i panem świata, jest przyjacielem Chrystusa i dziedzicem nieba” (ks. II, w. 3).

Ważne to słowa ewidentnego znawcy duszy ludzkiej. Nie odnoszą się tylko do wielu naszych zmarłych, ale i do nas, choćby tu zebranych. Przy okazji miło powiedzieć, że coraz więcej ludzi także dzisiaj sięga po tę książkę; młodzi i starsi rozważają poszczególne myśli tego dziełka o naśladowaniu Chrystusa. Ze swej strony też z serca do tego zachęcam.

Myślę, że wiele z zacytowanych słów można odnieść do św. Apolonii. Gdy chodzi o jej życie religijne, to świadczyła o swojej wierze raczej przez siłę dobrego przykładu. Dużo się modliła. Tym wszystkim pociągała do Boga. Miała w sobie jakiś głęboki *sensus fidei*, głęboki sens wiary. Jestem przekonany, że jej zawdzięczam swoje powołanie kapłańskie.

Apolonia to częste imię w naszej historii. Nadawano je zwłaszcza w okresie zaborów i po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r., a to głównie dlatego, że wybrzmiewa w nim bliskie, wymarzone słowo *Polonia*, które po łacinie znaczy Polska. To wprawdzie nieco przypadkowa asocjacja, bo imię Apolonia pochodzi z greki i wskazuje na związek z imieniem Apolla, jednego z bóstw w greckiej mitologii...

Nasi przodkowie wybierali dla swoich dzieci patronów z rozmysłem i przesłaniem. Św. Apolonia żyła w Aleksandrii w I połowie III wieku, kiedy religia chrześcijańska była prześladowana. Była już w podeszłym wieku, a jednak pogaństwo, nie zważając na to, rzucili się na nią

– działo się to w 249 r., złamali jej szczękę i wybili zęby. Potem rozszalały rządzą krwi dziki tłum rozpalili stos za miastem i zagroził Apolonii, że ją spali żywem, jeżeli nie będzie zlorzeczyć Chrystusowi. Na to święta poprosiła o chwilę do namysłu i niespodziewanie sama rzuciła się w ogień.

Ten niezwykły czyn Apolonii stał się dla chrześcijan przykładem stałości w wierze. Nic dziwnego, że jej kult zaczął się szybko rozszerzać. Ku jej czci wznoszono liczne świątynie. W ikonografii kościelnej przedstawiana jest z obcęgami, którymi wrywano jej zęby. Jest to jej atrybut, znak rozpoznawalny. W powszechnym przekonaniu uważana jest za orędowniczkę w chorobach zębów i w ogóle jamy ustnej. Jest też patronką stomatologów i dentystów². Znalazło to odbicie w filatelistyce, gdyż z okazji Międzynarodowego Kongresu Stomatologicznego poczta San Marino emitowała znaczek przedstawiający św. Apolonie (1979). Podobnie też uczyniła poczta austriacka (1982, ilustracja).

Na marginesie dodam, że także święci dominikańscy z naszego głównego ołtarza również mają swoje atrybuty, innymi słowy jakby związane podpisy. Opisałem je w artykule w jednym z ostatnich numerów naszej ważnej i ciekawej pod każdym względem „Gazety Krasnobrodzkiej” (*Dominikanie w głównym ołtarzu krasnobrodzkiego sanktuarium, GKr 2022, nr 9-10, s. 25-27*).

W tej części naszego dialogu przywołajmy jeszcze ważne słowa z Pierwszego Listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian, które już słyszeliśmy. Warto je powtórzyć. „Głosimy mądrość między doskonałymi, ale nie mądrość tego świata ani władców tego świata, zresztą przemijających. Lecz głosimy [...] mądrość ukrytą, tę, którą Bóg przed wiekami przeznaczył ku chwale naszej, tę, której nie pojął żaden z władców tego świata; gdyby ją bowiem pojęli, nie ukrzyżowaliby Pana chwały; lecz właśnie głosimy, [...] to, czego »ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani serce człowieka nie zdołało pojąć, jak wielkie rzeczy

przygotował Bóg tym, którzy Go miłują«” (1 Kor 2, 6-10).

Wiele jeszcze przed nami spotkań, rozważań, dyskusji, zwłaszcza rodzinnych. Oto konkretny program dla nas, wypływający z dzisiejszego przesłania.

Jezus powiedział: „Słyszeliście, że powiedziałem przodkom: »Nie zabijaj«, a kto by się dopuścił zabójstwa, podlega sądowi. A ja wam powiadam: Każdy, kto się gniewa na swego brata, podlega sądowi. [...] Słyszeliście, że powiedziano przodkom: »Nie będziesz fałszywie przysięgał«, lecz »dotrzymasz Panu swej przysięgi«. A Ja wam powiadam: Wcale nie przysięgajcie. Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi” (Mt 5, 17-37).

W tym nowym 2023 roku niech Bóg nas błogosławi i strzeże, niech rozpromieni nad nami swoje oblicze. Niech ciągle zstępuje na nas moc z nieba. Prośmy, a będzie nam dane. Nasze wielkie szczęście jest w przyzywaniu imienia Pana nad nami, naszymi rodzinami, wszystkimi, których kochamy.

Zostaliśmy wykupieni z niewoli grzechów. W każdej chwili możemy wrócić na właściwą drogę. Wszyscy jesteśmy godni miłosierdzia Bożego. Niech każdy powie sobie wyraźnie i zapamięta to przesłanie: Wlej, Panie Jezu, w moje serce radość, wdzięczność oraz serdeczną nadzieję.

Patrząc na historię mojego życia, jestem pewien jednego: w każdej sekundzie mogę wrócić do kochającego Boga. Jego miłość mamy zawsze na wyciągnięcie ręki. Potem od razu jest potrzebna kolejna decyzja woli: mam zapominać o sobie, a myśleć o służbie, o naśladowaniu Jezusa. Rezygnacja z siebie zmniejsza charakter, a szybko zmienia się w cnotę – utrwaloną zdolność do czynienia dobra, nawet wbrew przeciwnościom.

W kazaniu krótko wspomniałem o skromnej matce. Wszyscy powinniśmy starać się o taką właśnie pozytywną cechę, o skromność. Niech także w nas spełnia się przesłanie i mądrość proroka Izajasza, który wyznał: „Z bardzo małego stanie się tysiędem, z najnieznacniejszego - narodem potężnym. Ja, Bóg działałem to wszystko w swoim czasie” (Iz 60, 22). Ważne to słowa!

Amen!

Ks. prof. dr hab. Edward Walewander

1. Rozważanie wygłoszone 12 lutego 2023 r. w kościele pw. Nawiedzenia NMP w Krasnobrodzie.

2. A. Gorzandt, *Mój święty patron*, Lublin 1988, s. 57-58.

Niedoceniony pontyfikat wybitnego papieża

Ostatniego dnia minionego roku odszedł do Domu Ojca niezłomny ryccerz Chrystusa i Maryi, świadek prawdy – papież Benedykt XVI.

Data jego urodzin jest również znamienna, gdyż przyszedł na świat w Wielką Sobotę 16 kwietnia 1927 roku w Markt nad Innem, w Górnej Bawarii i już po kilku godzinach jego bardzo religijny ojciec Joseph Ratzinger zaniósł go do kościoła, gdzie zostaje *zanurzony z ciałem i duszą w tajemnicy paschalnej* – ochrzczony nowo poświęconą wodą otrzymuje imię Joseph Aloisius.

Gdy mały Joseph miał 2 lata jego rodzina przeprowadziła się do Tittmoning, małego miasteczka nad rzeką Salzach, przy granicy austriackiej. Trzy lata później z powodu głośno wyrażanej przez ojca krytyki nazizmu, przesiedlono ich do Aschau am Inn, u stóp Alp. To właśnie tam zakochał się we Mszy Świętej podczas rezurekcji wielkanocnej.

W swoich wspomnieniach zaznaczył, że ojciec dał mu krytyczny umysł, natomiast matka obdarzyła go serdecznym zmysłem religijnym.

Joseph miał dwoje rodzeństwa. Jego siostra Maria Ratzinger (1921-1991) była jego gospodynią aż do śmierci, a brat Georg Ratzinger (1924-2020) – duchownym.

W latach 1937-1939 młody Joseph Ratzinger uczęszczał do miejscowego gimnazjum. Uczył się w nim intensywnie greki i łaciny. Później pisał: *spoglądając wstecz, wydaje mi się, że kształcenie bazujące na dorobku starożytności greckiej i łacińskiej stanowiło duchową postawę, która odpięła zniewolenie przez totalitarną ideologię*. Codziennie grywał też na fortepianie utwory Mozarta i Beethovena.

W 1939 roku wstąpił do niższego seminarium w Traunstein, a w 1945 do katolickiego seminarium duchownego we Freising oraz do Herzogliches Georgianum, instytutu teologicznego Uniwersytetu w Monachium.

Dnia 29 czerwca 1951 roku Joseph Ratzinger i jego brat Georg przyjmują święcenia kapłańskie w katedrze Freising. W lipcu 1953 roku Ratzinger otrzymuje tytuł doktora teologii na Uniwersytecie w Monachium. Praca doktorska dotyczy św. Augustyna, a jej tytuł to *Ludzie i Dom Boży w doktrynie kościelnej św. Augustyna*. W 1957 roku habilituje się rozprawą o św. Bonawenturze pt. *Teologia dziejów u św. Bonawentury*. W 1958 roku w wieku 29 lat zostaje naj-

młodszym profesorem teologii na świecie. Wykłada dogmatykę i teologię fundamentalną na uniwersytecie we Fryzynie, Bonn, Monachium, Tybindze i Ratzbonie. Bazuje także na chrystologii sensu.

W latach 1962-1965 jest obecny na wszystkich sesjach II Soboru Watykańskiego jako główny doradca teologiczny kard. Josepha Fringsa z Kolonii. Już wtedy cieszył się opinią wybitnego teologa. W kolejnych latach ukazuje się wiele jego publikacji teologicznych. W 1972 roku był jednym z założycieli teologicznego pisma „Communio”. 25 marca 1977 roku Joseph Ratzinger został ustanowiony przez papieża Pawła VI arcybiskupem Monachium i Fryzyny.

Dnia 25 listopada 1981 roku Ratzinger z rąk Jana Pawła II otrzymuje nominację na prefekta Kongregacji Nauki Wiary. Od 1981 roku aż do śmierci papieża Jana Pawła II jest jego *ghostwriterem*.

Pełnił wiele funkcji w Kurii Rzymskiej: przewodniczącego Papieskiej Komisji Biblijnej, przewodniczącego Międzynarodowej Komisji Teologicznej, radcy Drugiej Sekcji Sekretariatu Stanu, członka Kongregacji ds. Kościołów Wschodnich, członka Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, członka Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, członka Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej, członka Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan, członka Papieskiej Rady ds. Kultury oraz członka Papieskiej Komisji ds. Ameryki Łacińskiej.

Dnia 19 kwietnia 2005 roku w drugim dniu konklawe został wybrany na następcę Jana Pawła II i jako 265. następca św. Piotra przyjmuje imię Benedykta XVI. W dniu wyboru miał 78 lat.

Przed konklawe powiedział: *Podczas konklawe modliłem się do Boga, żeby mnie nie wybrano. Tym razem jednak Bóg wyraźnie mnie nie posłuchał*.

Kardynał Joseph Ratzinger przyjął imię Benedykt XVI w nawiązaniu do pontyfikatu Benedykta XV, który w czasach I wojny światowej dążył do pokoju oraz w nawiązaniu do św. Benedykta, który wniósł wkład w budowę chrześcijańskiej tożsamości Europy.

Pomimo zawansowanego wieku i problemów zdrowotnych wykonywał codziennie tytaniczną pracę, ogłosił ważne dla Kościoła inicjatywy duszpasterskie: Rok św. Pawła, Rok Kapłański oraz Rok Wiary.

W 2006 roku odbył podróż do Turcji, podczas której podpisał wraz z patriarchą Bartłomiejem I wspólną deklarację odnośnie kontynuacji dialogu katolicko-prawosławnego. W 2011 roku zebrał się zwołany przez niego Synod Biskupów dla Bliskiego Wschodu, w którym uczestniczyli delegaci innych wyznań chrześcijańskich i przedstawiciele judaizmu oraz islamu.

W październiku 2011 roku z jego inicjatywy odbył się w Asyżu „Dzień Refleksji, Dialogu i Modlitwy o Pokój i Sprawiedliwość na Świecie”, w którym uczestniczyło kilkuset delegatów z ponad trzydziestu Kościołów chrześcijańskich i przedstawiciele innych religii świata. Ustalono i przyjęto 12 zobowiązań dotyczących działań na rzecz pokoju.

Podczas swojego pontyfikatu Benedykt XVI wydał trzy encykliki poświęcone cnotom kardynalnym, które były przesłaniem jego życia: *Deus Caritas est (Bóg jest Miłością)* o miłości chrześcijańskiej (2005); *Spe Salvi (Zbawieni nadzieją) o nadziei chrześcijańskiej* (2007); *Caritas in Veritate (Miłość w prawdzie)* o integralnym rozwoju ludzkim w miłości i prawdzie (2009). Benedykt XVI wydał także cztery posynodalne adhortacje apostolskie: *Sacramentum Caritatis* o Eucharystii, źródle i szczycie życia i misji Kościoła, (2007); *Verbum Domini* o Słowie Bożym w życiu i misji Kościoła (2010);

Africae munus o zadaniach Kościoła w Afryce (2011); *Ecclesia in Medio Oriente* o Kościele na Bliskim Wschodzie (2012). Wydał także liczne konstytucje apostolskie i napisał 18 listów apostolskich.

Bardzo ważnym dziełem Benedykta XVI jest trylogia *Jesus z Nazaretu*. Jest również autorem Katechizmu Kościoła Katolickiego promulgowanego przez Jana Pawła II w 1992 r.

Został nazwany *papieżem słowa*, w przeciwieństwie do Jana Pawła II – *papieża czynu*. Benedykt XVI mówił biegle po niemiecku, angielsku, włosku, francusku i hiszpańsku. Znał język portugalski oraz klasyczną łacinę.

Josef Ratzinger nie przemawiał jako przywódca lecz dobierał słowa ze słownika słuchaczy, nadając im jednak inny ład dla uzyskania jasności.

Papież Benedykt XVI był wrogiem aborcji, antykoncepcji, homoseksualizmu, związków partnerskich. Otwarcie i zdecydowanie krytykował nadużycia seksualne w Kościele. Nawoływał do

zmiany stylu życia opartego na hedonizmie i konsumpcjonizmie na taki, w którym liczy się dobro wspólne.

Należy nadmienić, że jego książkę *Wprowadzenie w Chrześcijaństwo*, w której 1968 roku wyraził zaniepokojenie nowymi prądami i lewicującymi ruchami lansującymi nasiąkniętą marksizmem *teologię postępową* – zacytował kard. Karol Wojtyła w 1976 roku, gdy głosił rekolekcje w Watykanie dla papieża Pawła VI i pracowników Kurii Rzymskiej. Niesamowita i znamieną była ich przyjaźń, wzajemny szacunek i uznanie.

Opracował dokument wykazujący sprzeczność marksistowskiej teologii wyzwolenia, która nadawała Ewangelii postać wręcz karykaturalną, bo głosiła Chrystusa nie z krzyżem, lecz z karabinem. Zwracał też uwagę na negatywny wpływ sekt i ruchu New Age.

Papież Benedykt XVI mówi o tym, że środowisko naturalne zostało nam wszystkim ofiarowane od Boga jako dar i jesteśmy odpowiedzialni za nie wobec przyszłych pokoleń oraz całej ludzkości. W związku z tym z naszej strony potrzebne są zdecydowane działania, aby Bóg stworzenie przetrwało.

Niedoceniony pontyfikat wybitnego papieża o człowieczeństwie w świecie, które próbuje żyć bez Boga. Jego przejmujące słowa wnikały w paradoksy współczesnej rzeczywistości. Doskonale rozumiał samobójstwo zachodniej cywilizacji, groźne i szkodliwe tendencje postmodernistyczne, postępujący relatywizm, dominujący neomarksizm, który doprowadził do rewolucji nawet w najintymniejszych sferach ludzkiego życia, dlatego też podpowiadał ważne, najaktualniejsze i najprzenikliwsze myśli na temat przyczyn i metod zaradania złu.

Podczas swojej apostołskiej podróży do Francji w 2008 roku, w Paryżu, w Kolegium Bernardynów ostrzegwał: *Często pozytywistyczna kultura, która*

odsuwałaby na obszar subiektywności jako nienaukowe pytanie o Boga, byłaby kapitulacją rozumu, wyrzeczeniem się jego najwznioślejszych możliwości, a zatem i upadkiem humanizmu.

Głównym planem Benedykta XVI było odzyskanie kultury zachodniej i pełny, spójny koncept rozumu. Benedykt XVI otrzymał siedem doktoratów honorowych.

W czasie swego pontyfikatu odbył 24 zagraniczne podróże apostołskie, w tym jedną do Polski, w dniach 24-28 maja 2006 roku, śladami Jana Pawła II. Na marginesie: miło nam było usłyszeć, że Kraków Karola Wojtyły jest również jego Krakowem.

Benedykt XVI odbył także 33 podróże apostołskie na terenie Włoch. Miał licencję pilota i lubił latać z Watykanu do letniej rezydencji papieskiej w Castel Gandolfo, ale nie miał prawa jazdy, ponieważ nigdy nie nauczył się prowadzić samochodu. Jako ciekawostkę można dodać, że uwielbiał koty, miał dwa własne kociaki, jeden był przybłądą, którego znalazł w Rzymie.

Podczas jego pontyfikatu ogłoszono 44 świętych i 289 błogosławionych. Benedykt XVI przewodniczył osobiście wszystkim uroczystościom kanonizacyjnym. Dnia 1 maja 2011 roku w Watykanie beatyfikował Jana Pawła II (pierwszy raz w historii Kościoła katolickiego następcą beatyfikował swojego poprzednika).

Dnia 11 lutego 2013 roku podczas konsystorza kardynałów Benedykt XVI ogłosił rezygnację z posługi papieskiej. Zamieszkał w watykańskim klasztorze Mater Ecclesia, poświęcił się modlitwie i nauce. Tam też zmarł w wieku 95 lat, 31 grudnia 2022 roku. Na drugą stronę życia przechodził ze słowami *Jezu Kocham Cię*.

Benedykt XVI był wielkim darem Boga dla targanej niepokojami ludzko-

ści. Ten nieodżałowany papież to najznakomitszy teolog epoki, o wybitnym umyśle i wielkiej inteligencji. Prorok i tradycjonalista, niezwykle otwarty na drugiego człowieka, ciepły i serdeczny.

Choć delikatny i słabego zdrowia, grzeczny i wycofany, skromny i pokorny, był odważnym zwierzchnikiem Kościoła, który odmienił papieżstwo.

Walczył często samotnie, w nie-sprzyjającej atmosferze medialnej. Za nieugiętą obronę doktryny i nauczania Kościoła doświadczył wręcz wrogości i to ze strony rodaków, tzw. *wyzwolonych* teologów niemieckich, ale na szczęście pozostawił ogromny dorobek naukowy, swoje myśli, prace, pisma, które pozwalają w tej przewrotnej rzeczywistości przywrócić rzeczom ich właściwe miejsce.

Pozostawił testament duchowy, w którym napisał: *Widziałem i widzę, jak z płątaniny hipotez wylonila się i na nowo wylania racjonalność wiary. Jezus Chrystus jest naprawdę Drogą, Prawdą i Życiem, a Kościół, przy wszystkich swoich niedoskonałościach, jest naprawdę jego Ciałem.*

Trwajcie mocno w wierze! Nie dajcie się zmylić!

Zofia Kończewska-Murdzek

Źródła:

Giulio Meotti, Ostatni papież Zachodu, Wyd. AA Kraków 2021.

Peter Seewald, Benedykt XVI. Życie, Wyd. Znak, Kraków 2021.

Lilia Dudkiewicz, Benedykt XVI (1927-2022) w: List do Pani Nr 2 (312).

Jon Allen Jr., Papież Benedykt XVI. Biografia Josepha Ratzingera, Poznań 2005, s. 33. <https://zyciorisy.info/benedykt-xvi>

P. S.

Nauczaniu Benedykta XVI poświęcone jest sympozjum, którego program prezentujemy poniżej.

Fundament życia - wiara, nadzieja i miłość

Dziedzictwo nauczania Benedykta XVI

Warszawa - 18 marca 2023 roku

Program sympozjum

9.30 Msza Św. pod przewodnictwem Kard. Kazimierza Nycza w Kościele na Bielanych ul. Dewajtis 3

Aula Jana Pawła II UKSW - Dewajtis

11.00 Koncert Duet harf - Oktawia

Bylicka, Laura Jur'ová (Gdańsk)

W programie:

• Padre Jose Blanco - Koncert G dur

• Cesar Franck - Preludium, Fuga

i Wariacje na dwie harfy

• Eygen Andreey - Verkhoyynka

11.30 Słowo na rozpoczęcie obrad

SESJA 1.

12.00 WIARA

Prowadzenie - o. dr Marek Tomczyk (Kraków)

• Pojęcie wiary od Benedykta do Fran-

ciszka: 10 lat po Lumen Fidei - ks. dr Matteo Campagnaro (Warszawa)

• Co to znaczy być człowiekiem wiary - prof. ucz. Dominika Żukowska-Gardzińska (Warszawa)

• Znaczenie wiary wobec przeciwności i trudności życia - prof. ucz. Maria Ryś (Warszawa)

SESJA 2.

13.45 NADZIEJA

Prowadzenie: prof. ucz. dr hab. Ewa Domagała-Zyśk (Lublin)

- Istota i sens nadziei - dr Bożena Mioduszevska (Warszawa)
- Człowiek niosący nadzieję - dr Maria Jankowska (Warszawa)
- Nadzieja podstawowa a nadzieja chrześcijańska - prof. ucz. Dorota Kornas-Biela (Lublin)
- Cierpienie jako przestrzeń wzrastania w nadziei - dr Urszula Tataj-Puzyna

(Warszawa)

SESJA 3.

15.45 MIŁOŚĆ

Prowadzenie: ks. prof. ucz. dr hab. Jan Bielecki (Warszawa)

- Antropologia miłości - miłość eros a miłość agape - dr Irena Grochowska, (Warszawa), dr Elżbieta Oleczak (Wrocław)
- Co powinniśmy wiedzieć o miłości, a zwykle nie wiemy? Aspekty filozoficzne - prof. ucz. Krzysztof Wojcieszek (Warszawa)

- W drodze ku dojrzałej miłości - mgr Małgorzata Walaszczyk (Warszawa)

DEBATA

17.15 Znaczenie wiary, nadziei i miłości w codziennym naszym życiu
Prowadzenie - prof. ucz. Dominika Żukowska-Gardzińska (Warszawa)
Udział biorą: Anna i Tadeusz Burzyńscy (Rzym), Zofia i Paweł Murdzek (Krasnobród), Dagmara Musiał (Lublin), Maria Wilczek (Warszawa)

PODSUMOWANIE OBRAD

Refleksje inspirowane życiem Profesora Frankla (cz. 3)

Powrót do życia osobistego
i zawodowego

Victor Frankl tuż po wojnie z żarliwością i oddaniem powrócił do pracy nad drugą wersją swojej książki którą nazwał – „Duszpasterstwo lekarskie”, ukazała się pt. „Lekarz i dusza Wprowadzenie do logoterapii i analizy egzystencjalnej”. W dziele tym w sposób systematyczny przedstawił teoretyczne i praktyczne podstawy swojej metody, nazwanej przez niego logoterapią.

Niedługo po wojnie Frankl objął stanowisko dyrektora wiedeńskiej polikliniki neurologicznej, które piastował przez ćwierć wieku. Tam poznał Eleonorę Katharinę Schwindt, 18 lipca 1947 r. Victor i Eleonor wzięli ślub. Elly - tak nazywał swoją drugą żonę, stała się dla niego prawdziwą towarzyszką życia osobistego i naukowego. Można też powiedzieć, że uratowała mu życie, ponieważ po dramatycznych obozowych przeżyciach i stracie najbliższych, żony, rodziców, brata - zmagął się z myślami samobójczymi. Ocalała go wiara w Boga i miłość. Małżeństwo Victora i Elly trwało 50 szczęśliwych lat. Ich córka Gabriele została psychologiem dziecięcym. A wnuk Alexander Vesely jest psychoterapeutą, logoterapeutą, reżyserem i producentem filmowym, autorem filmu „Frankl & ja”. Wnuczka Katharine Veselly-Ratheiser zawsze godnie reprezentowała dziadka.

Frankl twierdził, że: „kiedy uświadomimy sobie, że nie da się zastąpić jednego człowieka drugim, rola odpowiedzialności jaką ponosimy za własne życie i jego podtrzymywanie, ukaże się nam w całej swej wielkości. Człowiek, który zda sobie sprawę z odpowiedzialności, jaką ma wobec innej istoty ludzkiej, która go kocha i z niecierpliwością wyczekuje jego powrotu, albo

wobec jakiejś nieukończonej pracy, nigdy nie będzie zdolny odebrać sobie życia. **Wie już, dlaczego żyje**, a to pozwoli mu znieść to, jak żyje”.

Według Frankla to „**miłość jest najwyższym i najszlachetniejszym celem, do jakiego może dążyć człowiek**”. Profesor przekonywał wielokrotnie, że nawet ktoś, komu wszystko na tym świecie odebrano, może doświadczyć prawdziwego szczęścia.

Frankl ciągle się dokształcał, czego wynikiem było między innymi uzyskanie habilitacji w dziedzinie neurologii i psychiatrii w 1948 oraz doktoratu z filozofii, na podstawie rozprawy zatytułowanej: „Der unbewußte Gott. Psychoterapie und Religion” - („Nieświadomy Bóg. Psychoterapia i Religia”), a następnie tytuł doktora habilitowanego, po czym awansu na profesora nadzwyczajnego na wydziale neurologii i psychiatrii na Uniwersytecie Wiedeńskim.

Dla Frankla ważne jest „**przyjmowanie na siebie i znoszenie cierpienia, którego ostateczny sens zrozumiemy, odwołując się do wartości absolutnych. Dlatego filozofia Frankla integralnie wiąże się z religią, a możliwość wiary w Boga jest dla niego równoznaczna z przywracaniem sensu ludzkiej egzystencji**”.

Sugestia ta jest szczególnie ważna dzisiaj – w świecie poszukującym sposobów ucieczki od cierpienia. Profesor mówi jednoznacznie, że cierpienie wcale nie musi nas niszczyć, od cierpienia nie należy uciekać, cierpienie trzeba przyjąć i godnie je przeżyć. Problemy, z którymi się borykamy należy potraktować, jako wyzwanie, a nie nieszczęście.

Jako pisarz Frankl dokonał w tym czasie rzeczy niezwykłych. Tylko w latach 1946–1949 napisał 8 książek. Było

to wielkie dokonanie jak na czasy powojenne, biorąc pod uwagę warunki, w jakich żył i pracował. W mieszkaniu, w którym przebywał zaraz po wojnie, było zameldowanych 18 osób (8 rodzin). Dla niego przeznaczone było tylko jedno małe pomieszczenie, w którym nie było nawet krzesła. Oczywiście w jego dokonaniach naukowych pomagała mu niestrudzenie jego żona Elly, przepisując i porządkując notatki i zapiski.

W 1950r. powstała książka „Homo patiens” (Versuch einer Pathodizee.), opisująca z punktu widzenia logoterapii sytuację człowieka cierpiącego. Książka zawiera cztery części: Homo patiens (Człowiek cierpiący); Logoterapia i jej kliniczne zastosowanie; Pluralizm nauk a jedność człowieka; Człowiek wolny.

Dwa lata po doktoracie Frankl założył Austriackie Towarzystwo Medyczne dla Psychoterapii i został jego pierwszym prezesem. W 1955 r. otrzymał awans na profesora uniwersytetu w Wiedniu oraz na wielu innych prestiżowych uniwersytetach na świecie (w Anglii, Holandii, Argentynie). W roku 1966 został profesorem wizytującym na Southern Methodist University w Dallas w USA oraz w 1972 r. na Duquesne University w Pittsburghu.

W 1970 r. na Uniwersytecie Międzynarodowym w San Diego zawiązał się pierwszy na świecie Instytut Logoterapii.

Nawiązując do słów angielskiego pisarza Johna Ruskina, Frankl podkreślał, że „w życiu jest tylko jeden zaszczyt – **zaszczyt pomagania innym**. Sam powiedział: „**znalazłem sens mego życia w pomaganiu innym, aby odkryli sens swojego własnego życia**”. Cenne wskazówki zawarł w książce „Psychoterapia w praktyce”. Najbardziej znanym przy-

kładem skutecznej pomocy profesora jest historia Jerrygo Longa, który, pod koniec lat 70. ubiegłego wieku, był dobrze zapowiadającym się sportowcem, ale w wyniku wypadku jego ciało zostało sparaliżowane. W czasie rehabilitacji trafił na książkę napisaną przez profesora, jej lektura przywróciła mu nadzieję w sens życia. Long zajął się pracą naukową i zaprzyjaźnił z profesorem. Frankl nazwał go „uosobieniem zasad logoterapii i chodzącym dowodem na niepokorną naturę duszy ludzkiej”.

Frankl żył według zasad, o których pisał i to gwarantowało mu sukces terapeutyczny. Największą jego terapeutyczną siłą była zgodność tego, co mówił, z tym jak żył. Tak jest w każdym przypadku. Można mówić najpiękniejsze słowa, ale jeśli nie będą poparte osobistym przykładem, nie dotrą do drugiego człowieka, nie poruszą go, nie przemienią.

Jego najsłynniejsza książka „Człowiek w poszukiwaniu sensu” została sprzedana w ponad dwunastu milionach egzemplarzy. Brian Keenan określił ją „hymnem ku czci każdego, kto niczym mityczny Feniks jest w stanie powstać z popiołów, wybierając życie zamiast ucieczki”.

Godny uwagi jest tu fakt, iż Frankl już od młodych lat był pasjonatem gór, uwielbiał górskie wspinaczki, pomagała mu zdolność stawiania czoła wyzwaniom, z którego czerpał swoje podejście do życia jako zadania do zrealizowania.

W wieku 67 lat Frankl ukończył kurs pilotażu w Kalifornii i zdobył patent pilota samolotu. Charakteryzował się swoistym dynamizmem wewnętrznym, który pozwalał mu na podejmowania ryzyka życiowego, stawiania czoła trudnościom i przeszkodom życiowym.

Podczas pobytu w Polsce w 1985 r. prof. Frankl powiedział nam: „Nie gońcie za sukcesem – im bardziej ku niemu dążycie, czyniąc z niego swój jedyny cel, tym częściej on was omija. Do sukcesu bowiem, tak jak do szczęścia, nie można dążyć; musi on z czegoś wynikać i występuje jedynie jako niezamierzony rezultat naszego zaangażowania w dzieło większe i ważniejsze od nas samych lub efekt uboczny całkowitego oddania się drugiemu człowiekowi. Szczęście po prostu musi samo do nas przyjść i to samo dotyczy sukcesu: sukces przydarza się nam, kiedy o niego nie zabiegamy. Trzeba słuchać, co nam podpowiada sumienie, a następnie realizować jego nakazy zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą. Dopiero wtedy przekonacie się, że na dłuższą metę – sukces przychodzi wła-

śnie do tych, którzy o nim nie myśleli”.

Profesor Frankl otrzymał ponad 29 tytułów doktora honoris causa, które przyznały mu uniwersytety z pięciu kontynentów. Tytuł naszego uniwersytetu KUL-u (który go bardzo ucieszył) odebrał osobiście 23 maja 1994 r. podczas V Sympozjum Logoterapii „Poczucie sensu życia jako fenomen egzystencji”.

W swoim przemówieniu wyraził zaniepokojenie kondycją psychiczną młodzieży, która na skutek utraty sensu życia przejawia tendencje samobójcze i to w coraz większej liczbie. Należy zauważyć, że niestety tendencja ta niepokojąco wzrasta.

W związku z czym coraz większego znaczenia nabiera rola rodziców, nauczycieli i wychowawców. Z młodzieżą nie tylko należy rozmawiać o tym, co jest i co mogłoby stanowić sens jej życia, ale również wspierać poprzez: zrozumienie, wzmacnianie poczucia własnej wartości oraz zaspakajanie potrzeb psychicznych takich jak potrzeba akceptacji, bezpieczeństwa, szacunku i afiliacji. Ważna jest również pomoc w rozwoju pasji i talentów.

Profesor pochylał się nad najważniejszymi kwestiami w życiu człowieka, aż po kwestię istnienia Boga, by wskazać drogę do odnalezienia prawdziwego sensu życia i udowodnić, że życie ma nam do zaoferowania o wiele więcej, niż mogłoby się komukolwiek wydawać. W swej autobiograficznej książce „Bóg ukryty. W poszukiwaniu ostatecznego sensu” wyjaśnia założenia filozofii, dzięki której wbrew wszystkim przeciwnościom losu udało mu się przeżyć.

Ten żydowski lekarz, filozof, psycholog i psychoterapeuta przyjaźnił się z katolickim księdzem, również psychologiem i psychoterapeutą – ks. prof. Kazimierzem Popielskim, który wspominał, że przy końcu każdego spotkania profesor prosił księdza o modlitwę. Sam modlił się psalmami w języku hebrajskim i łacińskim. Zarówno ks. prof. Popielski, jak i wszyscy, którzy znają losy prof. Frankla i jego dzieła nie mają żadnej wątpliwości, że był on człowiekiem głęboko religijnym, wierzył i modlił się w wierze w jakiej został wychowany. Podczas audyencji Frankla u papieża Pawła VI w 1970 r. Ojciec Święty docenił znaczenie logoterapii dla Kościoła katolickiego i całej ludzkości. Na zakończenie spotkania Frankl poprosił papieża o modlitwę.

Victor Frankl twierdził, że „**religia nie stanowi gwarancji spokojnego życia, maksymalnego braku konfliktów czy innych celów należących do sfery**

higieny psychicznej. Religia daje człowiekowi więcej niż może mu dać jakakolwiek psychoterapia, ale i więcej od niego wymaga”.

Był wielkim autorytetem moralnym XX wieku. Głosił, że zawsze powinniśmy okazywać drugiemu człowiekowi postawę pełną godności i szacunku.

Wyróżniał się inteligencją i dużą intuicją psychologiczną.

Miał wielką umiejętność tłumaczenia jednym zdaniem skomplikowanych zjawisk.

Wyniki swoich badań i przemyśleń opublikował w ponad 30 książkach, przetłumaczonych na kilkadziesiąt języków. Niektóre z nich osiągnęły status światowych bestsellerów.

Zmarł 2 września 1997 r. z powodu niewydolności serca, w Wiedniu, tam też jest pochowany, w sektorze hebrajskim cmentarza Zentralfriedhof.

W Wiedniu funkcjonuje Centrum Seminaryjne Viktora Frankla, które kontynuuje dziedzictwo swojego patrona poprzez liczne wykłady, warsztaty i doświadczenia. Znajduje się tu również pierwsze na świecie Muzeum Viktora Frankla. Odwiedzający go są zapraszani do podjęcia dialogu z twórcą logoterapii, aby dostrzec swój własny świat sensu i odkryć osobiste możliwości i potencjał.

Zofia Konczewska-Murdzek

Bibliografia:

- Frankl V.E. (1962), Psycholog w obozie koncentracyjnym, Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX.
 Frankl V.E. (1978), Homo Patiens, Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX.
 Frankl V. E. (1978), Psychoterapia dla każdego, Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX.
 Frankl V. E. (1978), Nieuświadomiony Bóg, Warszawa, Instytut Wydawniczy PAX.
 Frankl V.E. (2009), Człowiek w poszukiwaniu sensu, Warszawa, Wydawnictwo Czarna Owca.
 Frankl V. E. (2016), Bóg ukryty: w poszukiwaniu ostatecznego sensu, Warszawa, Czarna Owca.
 Formella Z. Życie jako zadanie. V.E. Frankl w 100 rocznicę urodzin. <http://logotherapy.univie.ac.at/e/indexe.htm>
 Popielski K. (2010), Człowiek i dzieło. Lublin. Wydawnictwo KUL.
 Popielski K., (1994), Noetyczny wymiar osobowości, Lublin. Redakcja Wydawnictwa KUL.
<https://pieknoumyslu.com/viktor-frankl-logoterapia/>, dostęp 11.09.2022r.

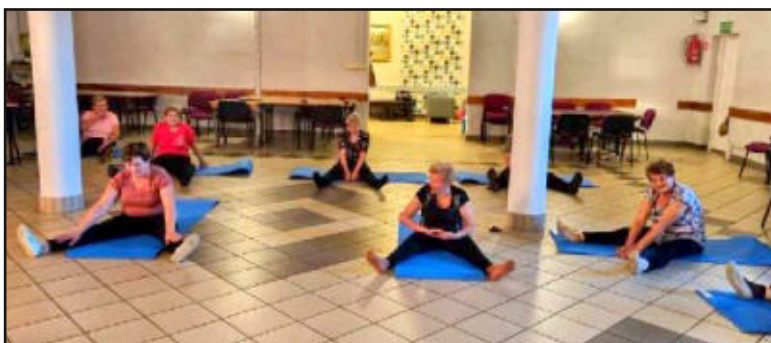
Nowe możliwości dla seniorów z gminy Krasnobród

Gmina Krasnobród od początku roku 2023 kontynuuje realizację zajęć dla seniorów w ramach projektu pn. „Nowe możliwości dla seniorów z gminy Krasnobród”.

Dziękujemy naszym trenerom za ciekawe i odpowiednio dostosowane zajęcia:

- prawne - Ewa Piwko-Witkowska;
- muzyczno-teatralne - Aneta Krupa;
- komputerowe - Fundacja Centrum Rozwiązań Biznesowych;
- kulinarne – Adam Dziura;
- zajęcia malarstwa, garncarstwa, stolarstwa artystycznego - Roztoczańska Spółdzielnia Społeczna „Warto” - Magdalena Drożdż i Mirosław Lipski;
- rehabilitacja – Małgorzata Dobrut.

Małgorzata Miecznik – koordynator projektu

Projekt pn. „Nowe możliwości dla seniorów z gminy Krasnobród” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne.

**KONCERTY KOŁĘDOWE ZESPOŁU
„KRASNOBRODZKI GOSPEL” 15, 22 i 29 stycznia 2023**

FINAŁ WOŚP W KRASNOBRODZIE 29 stycznia 2023 r.